

OFFICERSTIDNINGEN

MEDLEMSTIDNING FÖR
OFFICERSFÖRBUNDET
NR 1 | 2018

UBÅTSFLOTTILJEN:

Fyra ubåtar räcker inte för att lösa uppgiften

SIDAN 18

NY ARTIKELSERIE

Officersprofessionen
– Vad innebär det?

SIDAN 14

NY IT-STRATEGI:

Försvarsmakten får
tillbaka internet

SIDAN 6

FÖRBUNDSNYTT:

Nytt löneavtal klart

SIDAN 32

Världens smartaste nyckelskåp!

Varför behöver man ett nyckelhanterings system?

- Nycklar skall förvaras på ett säkert ställe
- Nycklarna bör användas av rätt person
- Kontroll på nycklar och användare
- Spåra nyckelanvändningen
- Inventering av nycklar
- Alltid aktuell information om samtliga nycklar

Säkerhet

Varje nyckel är säkrad genom lås och RFID-transpondrar. Tillgången till nycklarna säkras genom personliga koder och kort.

Vad kan ett intelligent nyckel-hanteringssystem göra för dig?

- Du vet var dina nycklar finns
- Du vet vem som använder den
- Håller reda på användningen
- Hanterar användarrättigheter
- Administrerar användare, kort och nycklar
- Användarna har åtkomst endast till de nycklar de får använda
- Visar rapporter
- Säker förvaring
- Kan hantera nycklar i flera byggnader och kontor.

Vem har behov av ett nyckelhanteringssystem?

- Banker
- Statliga institutioner
- Kraftverk
- Hotell, vandrarhem, spa
- Konferens anläggningar
- Universitet och högskolor
- Spel industrier
- Företags anläggningar
- Fastighetsförvaltning
- Säkerhets företag
- Bil- och fordons försäljare
- Bil uthyrare och s.k. Fleet management användare
- Sjukhus och hälsoanläggningar
- Och många fler...

Nyckelhantering "Vem tog nyckeln och när?"

Problemet med nycklar

- Nycklar används av fel person
- Nycklar lånas och lånas ut
- Dom tappas bort och hittas av fel personer
- Man glömmer att lämna tillbaka dom
- Objekt blir tillgängliga för fel personer
- Om flera personer har tillgång till samma nyckel – hur vet man vem som har den?

Lösningen

- Ett bra och enkelt förvarningssystem för nycklar och värdesaker
- Lätt att hitta rätt nyckel genom information och positions lampor
- Användarvänlig tillgång genom koder och/eller RFID baserade ID-kort
- Ett automatiskt återlämnningssystem med registrering av nyckelplatser på displayer och loggar
- Bidrar till lägre kostnader – färre förlorade nycklar leder till mindre besvär och kostnader
- Förbättrar effektiviteten
- Nyckeltillgången är fullt kontrollerbar

Hantera värdesaker

- Tillgång inte bara till nycklar utan också värdefulla objekt
- Kan förses med lådor för verktyg, mobiler, ID-kort, dokument m m
- Använd samma koder och ID-kort för att få tillgång till både nycklar och objekt

Säkerhet

- Du vet alltid när en nyckel togs ut och lämnades tillbaka.
- Individuella rättigheter kan definieras för alla användare.
- Kontroll över användningsfrekvensen för varje individuell nyckel.
- Aktivering av alarm för uteblivna eller försenade nycklar.
- Säker förvaring i certifierade skåp.

Fördelar

- Transaktioner i Realtid.
- Direktaccess till alla kabinett och till alla nycklar och lådor.
- Praktisk tillgänglighet vid alla tider.
- Utbyggbart – Välj det antal nyckelpositioner du önskar och bygg ut efter hand..
- Nycklar och lådor kan kombineras i ett och samma system.
- Nyckel kabinettets kapacitet kan expanderas efter ditt behov.
- Systemet kan sammankopplas och samexistera med andra system.
- Skyldigheter och möjligheter kan rapporteras per användare och/eller nyckel aktiviteter.
- Programvaran i kabinettet kan visas direkt på bildskärmen var nyckeln är och vem som tagit ut den ur kabinettet.
- (gäller den som har rätt behörighet).

Personalförsörjning – försvarets ödesfråga

Jag skriver detta nyss hemkommen från Sälen och Folk och Försvars årliga Rikskonferens. Där har jag tagit varje tillfälle i akt att understryka att de medel som politikerna nu tävlar om att vilja lägga på försvarsbudgeten kommer att ha mycket liten effekt, så länge man inte mycket målinriktat satsar på att åtgärda nuvarande och kommande personalförsörjningsproblematik.

Som jag ser det är detta den stora ödesfrågan för såväl oss som militärer som för vår försvarsförmåga i stort.

Efter 30 år av ständiga nedskärningar befinner sig Försvarsmakten i en situation som redan nu är mycket allvarig. Om bara ett par år kommer den att vara direkt kritisk när det gäller hur man personalmässigt ska klara sina uppgifter.

Till och med år 2025 kommer runt 25 procent av yrkesofficerarna att gå i pension. Mer än var fjärde ny yrkesofficer har lämnat sin anställning inom fyra år efter examen, detta utifrån årskullar som under många år aldrig har varit lika stora som behovet kräver. Antalet GSS har aldrig nått upp till de uppsatta målen och avhopp från såväl utbildning som att GSS avslutar sin anställning tidigt har under alla år varit ett problem.

Försvarsmakten lappar och lagar bäst de kan med allehanda mer eller mindre kreativa konstruktioner, såsom snabbspår för yrkesofficersutbildning och försök att få tidigare anställd personal att återvända. Men så länge personalkostnader ses som en fixerad andel i budgeten kommer inget att kunna göras åt grundproblemet. Skall de militära yrkena göras tillräckligt attraktiva behövs ordentliga lyft av lönenivåerna, parat med en logisk och god löneutveckling som bygger på erfarenhet och prestation!

Men synsättet att personalkostnadens andel är fixerad leder även till andra effekter. När Försvarsmakten nu utökar organisationen så ställs grupper mot varandra helt i onödan. Officersförbundet anser att det behövs fler yrkesofficerare. När vi för fram detta möts vi ofta av frågan om vi vill minska på antalet GSS, allt utifrån synsättet att det inte går att öka personalkostnaderna. Ska vi få en optimal effekt av satsade resurser måste personalen få kosta. Det behövs såväl fler GSS som yrkesofficerare och det finns inget motsatsförhållande i det!

Av Sveriges försvarsbudget läggs cirka 30 procent på personalen. Det är en lägre andel än i princip varje jämförbart land. I Norge är andelen 38,4 procent, i Danmark 48,4 och i Nederländerna 53,7.

Kan våra politiker peka med hela handen och rikta resurser till specifika materielinköp kan de på samma sätt göra riktade satsningar mot personal. Politikerna säger ofta att anställningsvillkor är en fråga för parterna och det är rätt, men om nu arbetsgivaren saknar ekonomiska medel för att ge rimliga anställningsvillkor, – då är det en politisk fråga. Det innebär inte att man lägger sig i den svenska partsmodellen.

ÖB framförde i sitt tal i Sälen att personalen är Försvarsmaktens viktigaste resurs, då måste det också finnas förutsättningar för att behandla den så.

Foto: Pmagn

En organisation skall kunna byggas utifrån de krav uppgiften ställer, inte utifrån de tilldelade ekonomiska medlen för personal. Vi, den militära personalen, är den yttersta garanten för Sveriges oberoende och frihet. Det är dags att det stora ansvar som samhället lagt på oss faktiskt återspeglas i lönekuvertet!

STOCKHOLM, 19 JANUARI 2018
LARS FRESKER, FÖRBUNDSORDFÖRANDE

> KANSLIET

Förbundsdirektör

Peter Löfvendahl
Arbete: 08-440 83 56
Mobil: 070-580 51 07
peter.lofvendahl@officersforbundet.se

Kamrer

Susanne Skäfte

Ombudsmän

Patrik Larsson, Conny Jansson
Mikael Boox, Mikael Kenttälä
Pelle Avelin, Fredrik Norén

Medlems- och försäkringservice

Susanne Bredberg
Carina Viklund

Förhandlingschef

Susanne Nyberg

Ansvärgivare

Peter Löfvendahl

Chefredaktör

Josefine Owetz

Kommunikationschef

Fredrik Hultgren

Kommunikatör

Jennie Timgren

Officersförbundets förtroendevalda revisorer

Jonas Holmgren
Hampe Klein

Adress

Officersförbundet
Box 5338, 102 47 Stockholm

Telefon

08-440 83 30

Fax

08-440 83 40

E-post

kansliet@officersforbundet.se

OMSLAGSBILD

Foto: Jonas Thern – FM

”Vi kan inte göra tillräckligt. Med de uppgifter vi har totalt sett är det för lite med fyra ubåtar”

Mats Agnéus, flottiljchef på Första ubåtsflottiljen.

LEDARE

3 Personalförsörjning – försvarets ödesfråga

NYHETER

- 6 Försvarsmakten inför ny IT-strategi
- 8 Skyddsombudskampanj nådde målet
- 9 Gemensam materielanskaffning: Bra i teorin – svårt i praktiken
- 10 Underrättelsearbetet behöver utvecklas
- 12 Utredning klar om olycka under Aurora 17
- 13 Svensk ny sektorchef i Mali

OFFICERSPROFESSIONEN

- 14 Officersprofessionen - vad är det?
- 15 Vet vetenskapen något vettigt om professioner?

FÖRBANDSBESÖK

18 Första utbåtsflottiljen

REPORTAGE

- 28 Folk och Försvares rikskonferens 2018
- 30 Enkät bland besökare vid rikskonferensen

FÖRBUNDSNYTT

- 32 Löneavtal klart mellan Officersförbundet och Försvarsmakten
- 33 Förbundet genomför medlemsundersökning

INSÄNDARE

36 Demokratins möjligheter och ansvar – om vikten av ett oberoende presidium

Foto: Michael Alestedt Finta – FM

Foto: Ulf Palm – FoS

> PRESIDIUM

FÖRBUNDSORDFÖRANDE:

Lars Fresker. Tel: 08-440 83 47,
Mobil: 0706-28 25 81
lars.fresker@officersforbundet.se

1. VICE FÖRBUNDSORDFÖRANDE

Karl-Johan Boberg.
Mobil 076-104 86 30
karl-johan.boberg@officersforbundet.se

2. VICE FÖRBUNDSORDFÖRANDE

Maria von Below. Tel: 0920-234 000
maria.vonbelow@officersforbundet.se

> FRÅGOR

Frågor kring medlemskap, medlemsuppgifter och försäkringar

Susanne Bredberg
Carina Viklund
08-440 83 30.
Telefonstängt onsdagar och fredagar

Frågor kring löne- och anställningsvillkor, rättshjälp, facklig utbildning mm

Ombudsmän Medlemsstöd: 08-440 83 30

Frågor kring information, press och hemsida

Josefine Owetz 08-440 83 34, 070-654 45 00

> REDAKTION

ANSVARIG UTGIVARE

Peter Löfvendahl
peter.lofvendahl@officersforbundet.se

CHEFREDAKTÖR

Josefine Owetz 070-654 45 00
josefine.owetz@officersforbundet.se

FRÅGOR KRING KOMMUNIKATION, PRESS OCH HEMSIDA

Fredrik Hultgren 08-440 83 49,
076-525 40 85

REPORTER

Linda Sundgren 070-820 39 88
linda.sundgren@officersforbundet.se

ADRESS

Förbundskansli/tidningsredaktion
Box 5338, 102 47 Stockholm
Besöksadress: Sturegatan 15

TELEFON OCH FAX

Växel 08-440 83 30
Fax 08-440 83 40

ANNONSER

Irmér Media AB, 08-742 10 08
info@irmirmedia.com

Annons bokus senast 1 vecka före redaktionellt manusstopp.

LAYOUT

Produktionsdesign AB
www.produktionsdesign.se
info@produktionsdesign.se

TRYCK

Ljungbergs tryckeri,
Klippan

MANUSSTOPP

Officerstidningen
Nr 2, 1 mars
Nr 3, 12 april

INSÄNDARE

Insändare som överskrider 3500 tecken inklusive blanksteg tas ej emot.

Eftertryck utan skriftligt tillstånd från redaktionen förbjöds.

Insändare skickas till:
info@officersforbundet.se

DOMINATE THE BATTLEFIELD

Faced with the most critical scenarios, soldiers need weapons and ammunition they can trust and which provide vital safety. Saab's Carl-Gustaf M4 system delivers flexibility with its reliable, combat-proven range of ammunition, including anti-armour, anti-structure, multi-role, anti-personnel and support rounds. With a multitude of tactical options available, all from a single weapon, we offer troops the control to become a much more effective fighting force. The ongoing development of our ammunition portfolio allows users to stay ahead of evolving threats and battle environments.

Saab's *thinking edge* is behind our ammunition, optimised for almost every combat situation. Our dedication to precision hands you the control to dominate the battlefield.

www.saab.com

SAAB

Försvarsmakten inför ny IT-strategi

Öppnare och mer tillgänglig samtidigt som säkerheten höjs. Försvarsmakten ska modernisera sitt internetanvändande och en ny IT-strategi som omfattar allt från trådlös uppkoppling till Prio och cybersäkerhet håller på att införas.

Försvarsmaktens IT-lösningar för den enskilde medarbetaren är tämligen ålderdomliga. Internet har endast varit tillgängligt via titthålls-lösningen Charon med mycket begränsade möjligheter till webbåtkomst. Många har också behövt arbeta i flera olika system vilket upplevts som omständligt och tungrott. Nu ska Försvarsmaktens IT-användande uppdateras och bli mer likt det i civila organisationer och företag. I somras undertecknade ÖB beslut om en ny IT-strategi som nu håller på att införas.

SEPARATA SYSTEM

– IT-miljön i Försvarsmakten ska bli mer flexibel och modern. I morgon kan vi ha en internettillgång som vilket annat bolag som helst, säger generalmajor Fredrik Robertsson på Ledningsstaben som lett arbetet med den nya IT-strategin.

Den nya strategin ska göra internetmiljön i Försvarsmakten öppnare och mer uppdaterad, men också säkrare och mer skyddad. Det ska möjliggöras genom att sekretessbelagd och öppen information läggs i separata system istället för att ha dem i ett gemensamt, vilket är fallet idag.

– Den lösningen var rationell när den skapades, men genom åren har förutsättningarna förändrats. Det viktigaste med den nya IT-lösningen är att vi höjer säkerheten

Foto: Paweł Kopiczynski – IT

"I morgon kan vi ha en internettillgång som vilket annat bolag som helst", säger Fredrik Robertsson som lett arbetet med IT-strategin.

och ökar vår förmåga att försvara oss mot cyberangrepp. Men det kommer också att bli bättre och roligare för de anställda, säger Fredrik Robertsson.

Foto: Johan Lundahl – FM

Fredrik Robertsson

BYGGA FRÅN GRUNDEN

En ny H/R-infrastruktur (hemlig/restricted), separerad från den öppna delen, ska byggas från grunden. Öppen och sekretessbelagd information ska hanteras på separata plattformar och det hemliga systemet ska förses med en egen funktion för att skicka meddelanden internt och det ska vara möjligt att lagra filer. Genom att separera information med olika säkerhetsklass ska utrullningen av materiel i Prio kunna återupptas. Den har stoppats sedan brister i säkerheten kopplade till dagens IT-lösningar uppdagats.

– Med separerade system kommer vi att kunna arbeta mer effektivt och exempelvis föra in mer information i Prio, säger Fredrik Robertsson.

TVÅ ALTERNATIV

Hur den nya IT-lösningen ska realiseras är under utredning. I strategirapporten konstateras att en djupare analys krävs innan en lösning kan väljas med hänsyn till sådant som säkerhet, ekonomi, behovsuppfyllnad och juridiska och affärsmässiga aspekter. Två olika förslag redovisas i rapporten. Det ena där samtliga system och tjänster läggs på en extern leverantör. Med ett sådant scenario bygger leverantören sin egen driftsmiljö och säljer tjänsten till Försvarsmakten som publik eller privat molntjänst. Det andra alternativet är att Försvarsmakten själv leder och genomför förändringarna. Stöd för realisering köps in i form av konsulttjänster.

ENBART ÖPPEN INFORMATION

– Detta handlar om information som inte är hemlig eller utrikes-

"I morgon kan vi ha en internettillgång som vilket annat bolag som helst"

klassificerad. Troligtvis kommer vi att välja en i huvudsak intern lösning där vissa tjänster kan levereras av externa leverantörer, det är så vi jobbar idag, säger Mi Irveland, sektionschef på Ledningsstaben som varit handläggare, och tillägger:

– Säkerhet och tillgänglighet för varje informationsmängd styr vilken typ av tjänstelösning som är lämplig. Men det här handlar enbart om öppen information. Sådant som är sekretessbelagt hanteras alltid på ett särskilt sätt.

När den nya IT-lösningen kommer vara på plats är ännu oklart. Men under tiden får medarbetarna räkna med att fortsätta arbeta i såväl Prio som det gamla systemet Lift när det gäller materielhantering. Internetlösningen Charon är nedstängd och kommer inte att öppna igen. I väntan på tillgång till wifi tecknas abonnemang som används på separata surfplattor, datorer och telefoner.

LINDA SUNDGREN

> NOTISER

JAS 39 A OCH B BYGGS OM TILL E-MODELL

Försvarets materielverk (FMV) har lagt en tilläggsbeställning hos Saab på ett antal Jas 39 Gripen version E. Dessa ska produceras genom att

använda materiel från tidigare Jas-modeller, A och B, tillsammans med viss kompletteringsanskaffning. Det här uppger FMV på sin hemsida. Den

ursprungliga tanken var att utrustning från Gripenmodellerna C och D skulle användas till E-versionen, men för att skapa möjlighet för C och D att flyga

längre väljer man nu istället att ta delar från A och B. Ordervärdet är beräknat till cirka 400 miljoner kronor. (LS)

Ring
0770-82 00 01
så hjälper vi
dig.

Nytt samarbete för att **GE DIG ETT BRA SKYDD**

If och Officersförbundet samarbetar för att kunna erbjuda dig som medlem ett anpassat försäkringsskydd till bra pris och med extra förmånliga villkor.

Tre starka fördelar för dig som medlem:

- Förmånliga personförsäkringar för både dig själv och din familj. Skyddet gäller både hemma, under utlandsuppdrag och om du utövar risksporter, t.ex. fallskärmshoppning och bergsbestigning.
- 15 % rabatt på hem- och villaförsäkring samt 5 % rabatt på bilförsäkring.
- Egen kundservice som hjälper dig med allt som rör dina medlemsförsäkringar – telefon 0770-82 00 01

Läs mer om det nya samarbetet och hur vi tillsammans kan erbjuda dig ett bra skydd på if.se/officersforbundet.

If i samarbete med

OFFICERSFÖRBUNDET

Lugn, vi hjälper dig.

”Vi är på väg mot ett ökat samarbete”

Skyddsombudskampanj nådde målet

Ett par hundra nyregistrerade skyddsombud och fler aktiviteter för att stärka dem i deras uppdrag. Det blev resultatet efter fjolårets skyddsombudskampanj.

När arbetsmiljöansvarig på Officersförbundet, Pelle Avelin, summerar skyddsombudskampanjen 2017 är han belåten med resultatet. En värvningstävling med Summerburstbiljetter i vinstpotten genomfördes, informationen till skyddsombuden förbättrades och alla nyrekryterade har fått ett välkomstpaket. Sammanlagt har antalet registrerade skyddsombud i Officersförbundet ökat från 321 till 515 personer. Därmed är målet om 500 skyddsombud både nått och passerat.

MER STÖD

– Jag vet inte hur många som är helt nya och hur mycket som handlar om registervård, men jag är

nöjd, säger Pelle Avelin. För oss är det viktigt att veta vilka våra skyddsombud är för att nå ut med information och inbjudningar till kurser och andra aktiviteter.

Utöver ökad rekrytering syftade kampanjen till att förbättra stödet till skyddsombuden. Många skyddsombud upplever sig ensamma i sitt värv och har svårt att få gehör för sitt arbetsmiljöengagemang och de frågor man driver.

– Vår ambition är att öka samarbetet mellan de lokala officersföreningarna och skyddsombuden, säger Pelle Avelin. Många gånger har man samma intressen och det är inte ovanligt att ett ärende berör både facket och skyddsombuden.

FULLTECKNADE KURSER

Sedan ett par år tillbaka arrangerar Officersförbundet gemensamma kurser för skyddsombud och representanter för officersföreningarna.

Höstens arbetsmiljökurs hade fler deltagare än tidigare år och utbildningen i organisatorisk och social arbetsmiljö, som arrangerades i början av 2018, var fulltecknad.

– Vi är på väg mot ett ökat samarbete och arbetsmiljöfrågorna har kommit högre upp på agendan. Men det finns förstås mer att göra, säger Pelle Avelin.

Höstens metoo-upprop satte ytterligare fokus på arbetsmiljön och i det sammanhanget har skyddsombuden en viktig roll att spela, menar Pelle Avelin. Både för att slå vakt om ett sunt socialt arbetsklimat och som en aktör för utsatta att vända sig till.

STÄLLA KRAV

– Om det är chefen som kränker eller man av någon annan anledning inte vill vända sig till en överordnad, kan man istället kontakta ett skyddsombud. Så sker sällan idag, men det är ett budskap vi vill

föra ut i organisationen, säger Pelle Avelin och fortsätter.

– Vi måste också bli bättre på att ställa krav på arbetsgivaren att agera i de här frågorna. Det är hos dem som huvudansvaret för arbetsmiljön ligger.

Arbetsmiljöfrågor och skyddsombud kommer att fortsätta vara i fokus hos Officersförbundet. Pelle Avelin hoppas att fler skyddsombud ska välja att gå de kurser som förbundet erbjuder, men det finns också ett generellt behov att höja arbetsmiljökunskapen bland chefer.

– Jag skulle vilja slå ett slag för partsrådets utbildningar och uppmana skyddsombud, fackliga representanter och chefer att gå dem tillsammans, säger Pelle Avelin. Då lär man sig samma saker vilket underlättar samarbetet och kommunikationen kring arbetsmiljöfrågor på den egna arbetsplatsen.

LINDA SUNDGREN

> NOTISER

NYTT SVENSKT FÖRBAND

Sedan första januari är Gotland en egen militärregion och uppbyggnaden av ett nytt regemente, P 18, har påbörjats. Det sedan riksdagen röstade igenom höstbudgeten veckan innan Lucia. Det

nya förbandet har till uppgift att bland annat stärka och utveckla försvaret på Gotland, koordinera och samordna militär verksamhet samt bygga upp totalförsvarsförmågan tillsammans

med övriga civilförsvarsmyndigheter. En mekaniserad stridsgrupp har verkat på ön sedan 2016 och förra våren beslutades att även tillföra luftvärnsförmåga. Enligt Forsvarsdepartemen-

tets hemsida kommer regementet inledningsvis att omfatta 350 personer för att därefter succesivt växa. (LS)

Gemensam materielanskaffning: Bra i teorin – svårt i praktiken

Sverige och Finland har bäst förutsättningar för gemensamma materielinköp, men komplikationerna är många. Den slutsatsen dras i en rapport från Totalförsvarets forskningsinstitut, FOI.

Den politiska viljan till försvarssamarbete inom de nordiska länderna är stark. Möjligheten till ekonomiska besparingar hägrar liksom de säkerhetsmässiga fördelar som olika former av partnerskap kan föra med sig. I en rapport från FOI har två forskare, på uppdrag av regeringen, undersökt förutsättningarna för gemensam anskaffning av materiel. Slutsatsen är att vinstmöjligheterna är stora, men att flera parametrar måste stämma överens för att kunna gå från ord till handling. En sådan är de olika ländernas materielcykler.

– Är ett land i underhållsfasen medan ett annat befinner sig i anskaffningsfasen blir det svårt. Att fasa ut ett system i förtid för att hamna i samma fas som ett annat land är inte särskilt intressant, säger Peter Nordlund som skrivit rapporten tillsammans med kollegan Peter Olsson.

OLIKA KRAV

En annan fråga som kan vara ett problem är ländernas olika krav på materielen kopplat till förmågebehovet. Som exempel nämner Peter Nordlund de skilda marina miljöer som den svenska respektive norska

flottan verkar i. Medan Norge opererar bland fjordar och djupa hav rör sig den svenska marinen till stor del i trång skärgård och bräckt vatten.

– De fregatter som Norge köper in är ofta för stora för våra farvatten och vi satsar mer på mindre fartyg och båtar. Östersjön är också relativt enkel att minera och därför undviker vi att bygga fartyg i magnetiska material som stål och plåt, säger Peter Nordlund.

Erfarenheter från tidigare försök till gemensam materielanskaffning visar hur svårt det kan vara att komma överens. Under nittioalet föddes idén om en nordisk ubåt, Viking, men det projektet gick i stöpet i början av det nya milleniet. Sverige och Norge planerade att anskaffa artillerisystemet Archer tillsammans, men medan Sverige fullföljde sin del av avtalet drog sig norrmännen ur. Ett annat exempel är helikopter NH 90 (i Sverige hkp 14). Det genomfördes visserligen, men inte så som det var tänkt från början.

POLITISKT VÄRDE

– I princip varje land hade egna särkrav och det blev väldigt många olika lösningar. Därmed sjönk ock-

så de ekonomiska vinsterna, säger Peter Nordlund.

Men om man lyckas genomföra gemensamma materielanskaffningar finns möjligheter till betydande vinster. Större beställningar kan ge bättre prislapp och man är flera som kan dela på kostnader för forskning och utveckling. Även det praktiska försvarssamarbetet kan underlättas.

– Att få kompatibilitet mellan olika länders system kan ge fördelar både under insats och vid en eventuell konfliktsituation på hemmaplan. Man ska heller inte glömma bort det starka politiska värdet som finns i den här typen av samarbeten, säger Peter Nordlund.

UTANFÖR NATO

Han menar att Sverige och Finland är de länder som har bäst förutsättningar för gemensam materielanskaffning. Båda står utanför Nato och är också de länder som kommit längst i försvarssamarbetet i övrigt.

– Det är alltid enklare att komma överens bilateralt än multilateralt. Då är det bara två parter som behöver jämka samman sina intressen. Samtidigt blir det färre att fördela kostnaderna på så ur en ekonomisk aspekt är det mer lockande att fler går samman, säger Peter Nordlund.

”Det är alltid enklare att komma överens bilateralt än multilateralt”

Utsikterna för en bredare gemensam materielanskaffning inom Norden bedömer han som små. Däremot tror han att det finns möjlighet att enas kring vissa begränsade delar eller system.

KOMPROMISSER

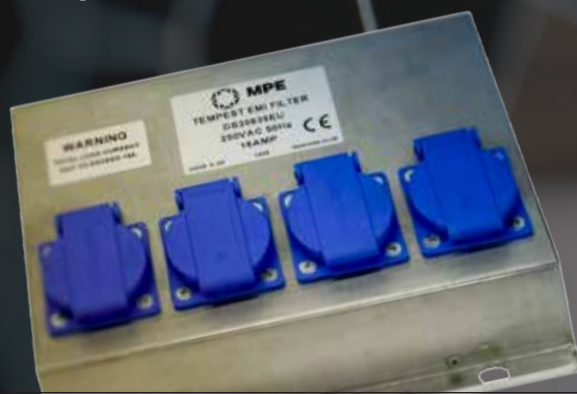
– Men man ska komma ihåg att gemensam anskaffning alltid innebär kompromisser. Frågan är hur långt man är beredd att gå för att nå fram till en gemensam lösning.

Rapporten heter Effektiv materieförsörjning – nordiska länders strategi, organisation och försvarsindustri. Den publicerades strax innan jul och är den sista delen i en serie om tre.

LINDA SUNDGREN

RÖS and TEMPEST Pluggable Filters

Has been designed to deliver optimum performance across the full frequency range and under all loading conditions.

Jolex

– for all your
EMC & Thermal solutions

Jolex AB, +46 8 570 22985
mail@jolex.se, www.jolex.se

Slutsats i ny avhandling

Underrättelsearbetet behöver utvecklas

Ifrågasättande av grundläggande antaganden och ett mer metodiskt arbetssätt behövs för att utveckla det militära underrättelsearbetet. Det menar Forsvarshögskolans Martin Bang som i höstas disputerade i ämnet.

Underrättelsearbete är färgat av den kultur och det sociala sammanhang det utförs inom liksom av de skrivna och oskrivna regler som styr själva underrättelseorganisationen. Det kan handla om allt från föreställningar om andra nationers förmågor och intentioner till vilka incidenter som rapporteras i ett insatsområde och hur dessa omhändertas. I avhandlingen, *Military intelligence analysis: Institutional influence*, har Martin Bang tittat närmare på hur den omgivande miljön (det så kallade institutionella inflytandet) inverkar på bedömningar och analyser inom underrättelseverksamheten.

ÖKAD MEDVETENHET

– Alla påverkas av det institutionella inflytandet och det behöver inte vara fel i sig. Däremot är det viktigt att vara medveten om att det finns och vilken inverkan det har på våra bedömningar, säger Martin Bang som själv är underrättelseofficer.

Inom underrättelsearbetet utgår man från en rad grundläggande antaganden om motståndaren. Det, säger Martin Bang, är nödvändigt för att kunna värdera och strukturera den information som hämtas in. Men om dessa antagan-

Foto: Pelle Vanstad – FM

Underrättelseverksamheten behöver bli bättre på att ifrågasätta antaganden. Det är en lärdom från Sveriges insats i Afghanistan.

den aldrig ifrågasätts kan analyserna bli alltför snäva. Risken finns att enbart signaler som styrker den allmänt vedertagna hypotesen tas omhand medan annat går förlorat.

BEKRÄFTA HYPOTES

– Får vi motstridiga uppgifter är vi mindre benägna att ta dem till oss. Vi vill bekräfta vår hypotes och letar inte i rapporteringen efter sådant som säger emot den, säger Martin Bang.

Det här fenomenet var något han själv upplevde som underrättelseofficer i Afghanistan 2010.

– I Afghanistan fanns en konsensus om att motståndarnas aktiviteter var ekonomiskt motiverade. Man utgick från att attacker och andra händelser berodde på att man ville skydda finansiella intressen, som handel med narkotika eller vapen. Däremot tittade vi aldrig på deras agerande ur exempelvis ett religiöst motiverat perspektiv. Våra

antaganden var kanske korrekta, men vi ifrågasatte dem aldrig vilket påverkade vår bedömning av hur olika grupperingarna förväntades agera.

DJÄVULENS ADVOKAT

Enligt Martin Bang behöver underrättelseverksamheten bli bättre på att ifrågasätta sina egna antaganden. Redan idag görs det i viss utsträckning, bland annat genom tillsättande av så kallade red teams som agerar djävulens advokat. Men det sker inte tillräckligt ofta.

– Ska jag vara diplomatisk kan jag säga att vi skulle behöva nyttja det här i högre grad än vad som görs idag, säger han.

Även själva informationsinhämtningen behöver ses över, menar Martin Bang. Vad man väljer att rapportera kan skilja sig kraftigt åt, även under en och samma insats.

– I Afghanistan förändrades incidentrapporteringen över tid.

”Idag bygger mycket av underrättelsearbetet på magkänsla och erfarenhet”

Under de första missionerna rapporterade man exempelvis om stenkastning mot fordon medan det efter några år, under FS 18 till FS 21, hände att skottlossning inte rapporterades. Antagligen därför att det var bekvämt att inte rapportera. Om incidentrapporteringen sedan används som bas för analys av hotläget kommer den att ge en felaktig bild.

BÄTTRE STRUKTUR

Underrättelseverksamheten behöver också bli mer strukturerad och metodisk, menar Martin Bang. Bland annat för att minska skillnaderna mellan enskilda individers inverkan på analyserna.

– Idag bygger mycket av underrättelsearbetet på magkänsla och erfarenhet, men forskning tyder på att det finns vinster med att arbeta mer metodiskt.

LINDA SUNDGREN

> NOTISER

NYA FYSKRAV I DANSKA FÖRSVARET

Från och med första maj i år kommer samtliga militärt anställda och vissa civilanställda i det danska försvaret att omfattas av nya fysiska baskrav. De nya

baskraven innehåller ett uthållighetstest med bland annat löpning samt fyra styrkeövningar. Enligt danska försvarets hemsida kommer förändringen leda till

att den som är i riktigt dålig form inte ska kunna fortsätta i försvaret medan den som tränar regelbundet och varierat förväntas klara testerna utan pro-

blem. De nya baskraven bygger på en genomgång av ett stort antal forskningsstudier, utvärdering av existerande fyskrav samt praktiska övningar. (LS)

Wilcox Industries

Raptar S

Rochester Precision Optics

CNOD

OSS Suppressors

HX Magnum 7.62 - .338

Steiner Optics

M5Xi Military 5-25x56

SYSTEMLÖSNINGAR FÖR PRICKSKYTAR

Sako Prickskyttegevär & Ammunition

Steiner Optics

Kikare/Laser AI | 6000m/1535nm

Kestrel - Väderinstrument

Foto: Bezaiv Mahmud – FM

Försvarens interna utredning om olyckan under Aurora, då en pansarterrängbil 360 kolliderade med ett persontåg, är färdig.

Försvarens rapport om olyckan under Aurora är klar:

Flera brister i samband med övningsförberedelserna

Rapporten från den interna utredningen som Försvarens gjort efter tågolyckan under Aurora är klar. Utredningen visar på flera brister, bland annat vad gäller besättningens övningsförberedelser och rekognoseringen av övningsområdet.

Det var den 26 september som en pansarterrängbil 360 kolliderade med ett persontåg på en plankorsning utanför Trosa. Lokföraren och tre personer från Södra skånska regementet som färdades i for-

donet – förare, skytt och vagnchef – skadades i kollisionen men beräknas bli helt återställda.

Nu är Försvarens egen interna utredning om olyckan klar, meddelade myndigheten innan årsskiftet.

Rapporten visar på ett antal olika brister, bland annat i övningsförberedelser och i rekognoseringen av området. Men man har också funnit brister i hur signalsystemet är utformat och vad gäller sikten på olycksplatsen.

Utredningen visar inte på några fel på fordonet och de tre personer-

na i fordonet hade den utbildning och erfarenhet som krävs för deras befattningar. Vid olyckstillfället var de utvilade och väderförhållandena vid platsen var goda.

Rapporten visar dock på ett antal brister vad gäller rekognoseringen av övningsområdet. Plankorsningen där olyckan inträffade hade till exempel inte bedömts utifrån ett säkerhetsperspektiv.

Utredningen visar också på brister i utbildningen gällande vad man ska tänka på när man passerar den typen av korsning där olyckan skedde.

Därtill visar rapporten på att signalsystemet vid olycksplatsen inte är logiskt utformat. Något som medför risker, inte bara för Försvarens personal. Sikten vid korsningen försämrades avsevärt av att det växte björksly längs tågspåret.

Försvarens ska nu se över vilka åtgärder som bör vidtas för att minska risken för att liknande olyckor sker i framtiden.

Efter olyckan påbörjade också polisen en förundersökning, men den lades sedan ner.

JOSEFINE OWETZ

> NOTISER

LIVSTIDSFÖRLÄNGNING FÖR SJÖMÅLSROBOTSYS- TEM

FMV livstidsförvärlänger sjömålsrobot-systemet Robot 17.

Arbetet innebär bland annat att roboten uppgraderas med ny bely-

sare och ny mjukvara till simulator. Förberedelser för upphandling av nya robotar görs också, skriver FMV på sin hemsida.

I grunden är Robot 17 den amerikanska Hellfire-roboten som har vidareutvecklats av Bofors för att passa svenska förhållanden. (JO)

GEMENSAM UTVECKLING

Försvarens högskolan, FHS, och Saab startar ett gemensamt forskningsprojekt för att effektivisera utvecklingen av nya stridsflygplan. FHS skriver på sin hemsida att pro-

Brigadgeneral Stefan Anderssons chefsuppdag i Mali löper under ett års tid.

Svensk blir ny sektorchef i Mali

Sedan mitten av januari är brigadgeneral Stefan Andersson chef för Minusmas sektor väst i den FN-ledda insatsen i Mali.

Inom sektorn genomförs bland annat regelbundna patruller, eskorter av andra FN-enheter och inhämtning av underrättelser och information. Man bedriver också

riktade operationer för att skydda lokalbefolkningen i osäkra områden. Minusma är indelat i tre sektorer varav den västra är störst med ett 50-tal officerare i staben och högkvarter i Timbuktu. Det är även inom den här sektorn som den svenska Malistyrkan är organiserad. Stefan Anderssons uppdrag löper under ett år.

LINDA SUNDGREN

Försenad leverans av underkläder

I januari förra året tecknade FMV avtal med en leverantör av bland annat trosor, kalsonger, och t-tröjor. På grund av överklaganden har beslutet inte kunnat verkställas, men strax innan jul meddelade Högsta förvaltningsdomstolen att de inte tar upp ärendet.

Därmed kan ordern gå vidare som planerat. Det uppger Försvarets materielverk på sin hemsida. Det rättsliga förfarandet har lett till nästan ett års förseningar och rör sammanlagt nio artiklar.

LINDA SUNDGREN

G AV STRIDSFLYG

jektet fokuserar på framtagandet av sensorsmodeller, men förhoppningen är att resultaten ska kunna användas för hela flygplanskoncept. Projektet är det första gemen-

samma samarbetet inom ramen för det avtal de båda aktörerna tecknade hösten 2015. Forskningen ska pågå i fyra år och finansieras med pengar från Vinnova. (LS)

OUT MEALS

INDIVIDUAL
RATIONPACK

DIN NYA
LEVERANTÖR AV
STRIDSPORTIONER!

Vi stödjer våra veteraner!

För mer information eller bokning av produktvisning kontakta gärna oss!

Pelle.Hockerbo@outmeals.se

0767-756005

Håkan Silverups text (sidorna 15–16) är den första texten i en artikelserie om fyra där officersprofessionen diskuteras utifrån ett akademiskt och övergripande perspektiv. Hur vi själva som militärer förhåller oss till vår profession är otroligt viktigt för utvecklandet av vår kår. Officersförbundets förhoppning är att artikelserien ska väcka intresse för frågan och bidra till en fortsatt debatt. Trevlig läsning!

Officersprofessionen – vad är det?

I detta nummer av Officerstidningen inleder vi en artikelserie kring vårt förhållande till officeren och militären som profession. Hur vi förhåller oss till begreppet profession inom militär verksamhet är fundamentalt för våra yrkeskårer, vår verksamhet och oss själva som individer. Försvarmakten har valt att kalla det den militära professionen och vi, Officersförbundet, benämner det officersprofessionen. Oavsett benämning omfattar det själva kärnan i vår verksamhet – och hur vi som militärer definieras, av omvärlden och av oss själva.

SYFTET MED DENNA artikelserie är att förut-sättningslöst bjuda in till en diskussion om de övergripande och akademiska aspekterna av vår profession. Oavsett vilken innebörd man lägger i begreppet eller hur man väljer att uttrycka det. Försvarmakten har som sagt valt att benämna det den militära professionen, Officersförbundet har i sin tur valt att kalla det för officersprofessionen. Begreppen har sin utgångspunkt i professionsvetenskapen, men utifrån vilken andemening och vilket syfte man lägger i begreppet kan innebörden skifta något.

Professionsbegreppet är dock ett centralt begrepp i Försvarmaktens utveckling – oavsett om man tar sin utgångspunkt i verksamhetens mål och genomförande, Försvarmaktens behov, personalgruppernas behov eller den militära utbildningen.

Begreppet har en fundamental betydelse för Försvarmaktens personal och Officersförbundets medlemmar i deras yrkesroller. Det har också en stor betydelse för utbildningen av såväl gruppbefäl, soldater och sjömän, special-sistofficerare och officerare som övrig personal.

Hur vi uppfattas, oavsett om man utgår från den militära personalen eller Försvarmaktens samlade kompetens, är också centralt liksom hur vi tar oss an den fortsatta utvecklingen av vår profession. Allt detta omfattas av professionsbegreppet.

Med början i detta nummer och i nästkommande tre kommer vi att belysa detta begrepp och hur vi kan förhålla oss till det. Vi börjar i detta nummer med en generell grund om profession som begrepp, i nästkommande följer Officersförbundets syn på officersprofessionen, därefter beskriver Försvarmakten sin syn på den militära professionen och sist men inte minst är det akademien och vetenskapen som får beskriva sitt förhållningsätt till professionen som begrepp.

Officersförbundet vill vara ytterst tydliga med att vi inte på något vis försöker konkurrera med Försvarmakten om begreppen. Framtagandet av skriften ”Den militära professionen” har vi samverkat i enighet då den fyller ett viktigt syfte. Utifrån vad vi uppfattar vara våra medlemmars behov och intresse så har vi dock

valt att utgå från det som vi benämner officersprofessionen. Den fundamentala grunden är dock densamma men våra utgångspunkter och behov skiljer sig något åt.

Då frågan om hur vi gemensamt kan och bör betrakta vår profession är oerhört viktig hoppas vi att diskussionen inte stannar vid denna artikelserie. Officersförbundet planerar att följa upp med besök på förband och skolor för att se hur professionsfrågan diskuteras och vilket praktiskt genomslag den får i såväl verksamhet som utbildning.

Vi har alla ett gemensamt intresse av att begreppet diskuteras och utvecklas utifrån sina respektive innebörder och verksamhetens bästa. Det är den – verksamheten – som är den lysande stjärnan. Men framförallt att Försvarmaktens personal och våra medlemmar förhåller sig till professionen och dess innebörd.

Med förhoppning om en intressant och utvecklande läsning och med en inbjudan till alla läsare att debattera innehållet.

Redan Gustav II Adolf förstod vikten av vetenskaplig skolning för officerskåren.

Vet vetenskapen något vettigt om professioner?

Denna blygsamma exposé om professionen som forskningsområde kommer inte fylla läsaren med fullständiga kunskaper om professionsteori. Likafullt kommer denna artikel inte bidra med i detalj vad enskilda forskare har bidragit med. Detta inslag utgör en pusselbit i debatten om professioner med en utblick i ett forskningsfält. Det kan ses som ett grundläggande akademiskt resonemang till arbetet med att professionalisera Försvarsmakten mot en starkt militär profession. Förhoppningsvis kan den tillföra en mer mångsidig syn på vad professionsteori är, i den interna debatten i Försvarsmakten.

Kan italienska och ryska maffian vara en profession? Ja, utifrån de egenskaper som oftast utgör sinnebilden för en profession, så skulle även maffian kunna ha etiketten "profession". De har höga och specifika inträdeskrav där de utestänger obehöriga, har oftast monopol och söker äganderätten på sin funktion som de försvarar från yttre hot. De har praktisk handling som utgångspunkt i sitt utövande. De har en stark sammanslutning och kåranda, de har även etiska riktlinjer. Dock kanske maffians etik inte är idealen för goda gärningar i ett demokratiskt samhälle, men deras specifika moralfilosofi enar gruppen och styr deras agerande. Det som emellertid särskiljer väst-

världens syn och gör att maffian faller ur ett sånt resonemang, om att vara en profession, är de altruistiska dragen i en profession. De gör inte saker för samhällets bästa utan har mer själviska avsikter att tjäna sitt eget syfte med verksamheten. Skulle man lista alla attribut som vetenskapen har genererat för att undersöka och fastställa vad en profession är och hur den skiljer sig från andra yrkesgrupper, skulle rubriken på denna översikt kunna vara – Är militären en profession? Svaret på den frågan gör sig inte hörd i denna vetenskapliga överblick då akademien har en splittrad uppfattning vilka som är och inte är professioner. Debatten kan bli livlig och utmanande i vad en profession är men

syftet här är att på enklaste vis, dock begränsat, spänna ut gränserna vad den vetenskapliga professionsforskningen är och står någonstans.

DEFINITION AV PROFESSION - EN SNÄRIG HISTORIA

Definitionsfrågan, vad en profession är och vilka egenskaper den har, har länge diskuterats och är en omtvistad fråga i vetenskapen om professioner. Många attribut har föreslagits som kan utgöra analysen i vad som särskiljer en profession från andra yrken. Tyvärr finns ingen enad och entydig definition och detta gör att vetenskapens syn på professioner är i ständig rörelse och kanske också det som gör att profes-

”Definitionsfrågan, vad en profession är och vilka egenskaper den har, har länge diskuterats och är en omtvistad fråga i vetenskapen om professioner”

sionsteorin inte blir distinkt i sin form. Enkelt beskrivet har vetenskapen varit upptagen länge med att formulera egenskaper hos en profession men inte fullt ut lyckats.

Professionsforskningen har gått igenom flera olika faser med olika inriktningar för att utröna fenomenet i samhället. Tre dominerande faser kan urskiljas i professionsforskningen historia där den längsta fasen har varat fram till sent 1960-tal med att försöka beskriva professionens attribut och egenskaper samt dess roll i samhället. Under en andra fas, 70-talet till och med 90-talet, var inriktningen på forskningen mer en kritisk syn på professioner utifrån monopoliserande av deras uppgifter och maktutövande i samhället. Den senaste perioden, fram till idag, har varit att studera och ta fasta på en förståelse av professioner i sin helhet, ett mer allomfattande perspektiv.

I backspeglarna kan man se att teman växlat mellan tidsepoker och lärda i forskning av samhällets professionsfält. Flera vetenskapliga discipliner har varit inblandade för att genomföra forskning på professioner där traditionellt sociologin varit mest dominerande, med tyngdpunkten på organisering. Historiker har bidragit med hur utvecklingen har gått till av professioner genom tiderna och länder i mellan. Statsvetarna har granskat hur politiken interagerar med professionsyrkena. Ekonomerna har studerat vilka effekter som uppstår med konkurrens på en marknad. Pedagogernas inriktning har varit kvalificering till yrket och lärande men också kompetensförhållandet mellan teoretisk kunskap och praktiken. Psykologerna undersöker beslutfattande och utvecklingsprocesser. Filosofernas inslag för studier har varit professionernas etiska värdegrund och därtill etiska dilemman. Så här strikt kan man givetvis dela upp disciplinerna emellan men rådande forskning går mer över gränserna mellan disciplinerna i undersökandet av forskningsfältet.

NAIV ELLER CYNISK

Den nyligen bortgångne Thomas Brante, professor i sociologi, har vikt sin forskargärning till att studera svenska professioner på djupet och framför en tväsamhet i definitionen av professionsbegreppet med den naiva och cyniska synen. Den klassiska naiva med en godtrogen beskrivning av professioner som syftar till att

framhålla en yrkesgrupp i samhället som ger välförstånd till samhällsmedborgarna. Professioner är avgörande för samhällets existens och stöttepelarna i ett välfärdssamhälle. Professionerna upprätthåller lag och ordning för samhällets trygghet, botar och vårdar sjuka samt ledsna människor, skapar nationell säkerhet och upprätthåller landets suveränitet gentemot yttre hot, utbildar och lär oss att läsa, skriva och räkna samt konstruerar stridsflygplan, dammsugare och hus. Läkare, sjuksköterskor, psykologer, ingenjörer, militärer, forskare och lärare är de klassiska yrken som oftast refereras till när det åsyftas professioner. En mer skeptisk och kritisk syn, den cyniska beskrivningen, ser på professioner i samhället utifrån maktbruk och en yrkesgrupp som stänger ute andra samt söker äganderätt och monopol på sitt utövande.

UNIK KUNSKAP OCH KOMPETENS

En exposé i vetenskapens namn utan en definition kan inte kallas vetenskaplig. Sociologen Talcott Parsons anses vara en av de mest inflytelserika sociologerna under mitten av 1900-talet och skriver om professioner som en samlad enhet. I detta fall är det inte hans professionsbegrepp per se utan hur han resonerar om det professionella komplexet, en helhet, där flera komponenter ingår. Han tydliggör en definition men också hur en funktionell vetenskaplig kunskapsbas är avgörande för professionen. Parsons definierar profession som “occupational groups that perform certain rather specialized functions for others (‘layman’) in the society on the basis of high-level and specialized competence, with the attendant fiduciary responsibility”. Yrkesgruppen är betrodd och har ett förtroende byggt på tillit att utföra speciella funktioner i samhället. Som i sin tur grundas i en unik kunskap och kompetens. Parsons åsyftar att förtroendet ges genom att professionen upprätthåller en modern och anpassad kunskapsbas för att kunna utöva sin funktion i samhället. För att funktionellt åstadkomma denna unika kunskapsbas menar Parsons att det finns ett betydande samband i tre steg som kopplar ihop vetenskaplig forsk-

ning, som en kunskapsutveckling med undervisning, för att teoretiskt och praktiskt lära sig utföra funktionen och slutligen, utföra den direkta praktiken.

Väletablerade och ”starka”

professioner som läkare och psykologer, som sällan ifrågasätts för att vara en profession har en solid länkning mellan forskning, utbildning och praktik. I en studie från 2015 av 17 svenska yrkesgrupper påvisas att polisen och militären har en låg grad av vetenskaplig grund till sitt yrke. Däremot har polisen och militären en hög grad av praktisk träning som kopplas till utförandet av yrkeshantverket. Forskningen påvisar att ensidigt förlita sig på den praktiska kunskapskällan kan leda till ett icke-reflekterande förhållningsätt till sitt yrke och skapa ett utövande av yrket genom rutin.

FORSKNING, UTBILDNING OCH PRAKTIK

Praktisk professionsutövande är inte bara färdigheter menar Parsons, utan den ordnade helheten med vetenskaplig forskning, utbildning och praktik stärker professionens kärna och utövandet av sin funktion i samhället. Det finns en tendens till att undervärdera teoretisk vetenskaplig kunskap som ligger till grund för praktiken i professionsyrkena. Redan året 1621 konstaterar konung Gustav II Adolf vikten av vetenskaplig skolning för att professionalisera militären. Kungen menar i sin skrift Om krigsmäns pligter att vetenskapliga studier till och med är viktigare än själva praktiken.

Sammantaget kan det konstateras att akademien vet mycket och har gedigna och vettiga insikter om professioner i samhället. Vetenskapen vet också att det inte finns någon enad definition om hur man avgränsar en profession från andra yrken. Däremot är vetenskapliga arbeten mer aktiva inom professionaliseringsprocesser, hur dynamiskt professionerna förändras och omförhandlas i samhället. Dessutom är forskningen mer praktiserande i utformningen av professioner i sin helhet, ett mer allomfattande och i ett större sammanhang, det komplexa systemet av professioner.

HÅKAN SILVERUP (FD B LARSSON)

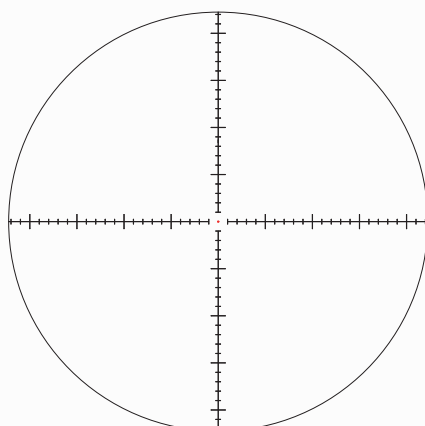
*Doktorand i sociologi vid Lunds Universitet
Anställd på Högkvarteret och Ledningsstabens
inriktningsavdelning samt ingår
i arbetsgruppen ”Vår militära profession”*

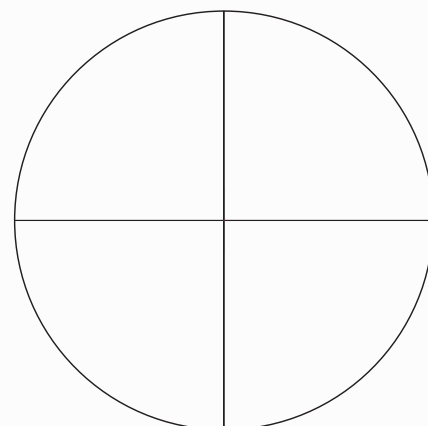

STRYKER HD® FOR THE ACCURATE STRIKE.

Modellen **5-50x56** med ickemedförstorande riktmedel (SFP) finns redan tillgängligt.

DLS-1 MIL graderat
DLS-3 MOA graderat

DLS-2
MIL graderat

Högkvalitativa HD Extra Low Dispersion linser ger en Ultra Bright bild och en hög upplösning och kontrast.

DLS-1 & DLS-2 MIL baserade riktmedel med 0.1 MRAD/klick.

DLS-3 MOA baserat riktmedel med 1/8 MOA/klick.

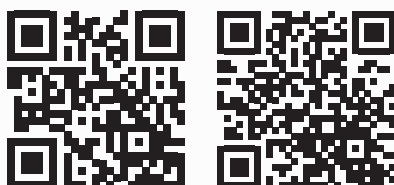
Höjdjusteringen landar på 300 cm/ 100 m för alla tre modellerna.

Sidofokusparallax från 10 m till oändlighet.

Tubdiameter: 34 mm.

Vikt: 1100 g | Längd: 405mm | Garanti: 10 års

Switch View Throw Level och solskydd finns inkluderade.

FÖRBANDSBESÖK

FÖRSTA UBÅT

UBÅTSFLOTTILJEN

Efter att ha varit bortprioriterad och ifrågasatt är ubåtsförmågan återigen en resurs som det satsas på i det svenska försvaret. "Vi har gått från att vara nedläggningshotade till att bli efterfrågade igen", säger flottiljchefen Mats Agnéus. Officerstidningen har besökt Första ubåtsflottiljen i Karlskrona.

Text: Josefine Owetz **Foto:** Rebecka Signäs – FM

Ett jägarförband fast under vatten. Havets vargar. Marinens doldisar. Kärt barn har många namn. Första ubåtsflottiljen är i alla fall det korrekta namnet på det svenska försvarets enda ubåtsförband.

– Den eviga freden rådde under många år i den allmänna debatten. Vissa frågade sig varför vi skulle ha torpeder när vi inte hade några fiender. Men nu har det gått åt andra hållet och ubåtsförmågan är återigen av högt säkerhetspolitiskt intresse, säger Mats Agnéus, flottiljchef på Första ubåtsflottiljen.

Han sitter på sitt kontor i stabssbyggnaden i örlogshamnen i Karlskrona. På hans ena uniformsficka har han ett silverfärgat emblem föreställande två hajar på vardera sida av en sköld med en treudd som sticker upp ur vågorna. Ubåtsflottiljens utbildningstecken.

Utanför fönstret bakom honom tronar HMS Belos mäktiga gråa siluett upp sig. Flottiljens ubåtsräddningsfartyg, ubåtar och signalspaningsfartyg och dess besättningar är samlade här på Marinbasen.

Förbandets viktigaste uppgift är underrättelseinhämtning. Med ubåtar och signalspaningsfartyget HMS Orion hämtar flottiljen in information om aktiviteten i Östersjön. Det görs med hjälp av sonar, periskop, radar samt telekrigs- och signalspaningsutrustning.

Nästa generations ubåt, A26, är beställd och den första av de två beräknas levereras 2023.

– Ubåtssystemet är efterfrågat i dag. Det finns inget annat system i marinen som kan verka på samma dolda sätt som vi kan göra, säger Mats Agnéus.

FÖRUTOM UNDERRÄTTELSEINHÄMTNING SKA flottiljen också kunna genomföra insatser och bekämpa mål både under och på havsytan (tung torped för mål på ytan, mindre torpeder för att försvara sig själva mot andra ubåtar), kontrollera havsområden genom dold minering och delta i specialoperationer (dykare från specialförbanden ska bland annat kunna slussas ut från ubåtarna). Därutöver har ubåtsflottiljen också ett ubåtsräddningssystem i form av HMS Belos och ubåtsräddningsfarkosten URF.

En ubåt står också alltid i beredskap för att övervaka och skydda Sveriges territorialhav.

Det är bråda dagar på flottiljen, förklarar flottiljchefen:

– Vår personal går hårt. Dels genomför vi den planerade verksamheten med övningar. Men ibland blir de förlängda och det kan uppstå uppkomna insatser. I somras fick till exempel en besättning avbryta semestern för att det blev en uppkommen insats. Men även om personalen går hårt så tror jag att de känner att man blir välanvänd och att man gör nytta, säger Mats Agnéus.

EN ANLEDNING TILL att flottiljen har mycket att göra beror på att bara två av de totalt fyra ubåtarna är operativa idag: HMS Halland och Södermanland. Resterande två, HMS Gotland och HMS Uppland, är på varvet för halvtidsmodernisering och livstidsförlängning.

– Vi har två båtar men fyra besättningar. Vi rullar alla besättningar på de här två skroven och det fungerar hyggligt skulle jag säga, säger Mats Agnéus.

Den tre år långa modifieringsperioden för de två ubåtarna av Gotlandsklass innebär bland annat att sambandssystem ska bytas ut, ledningssystem likaså. Tornet moderniseras för att bli svårare att upptäcka. Stirlingmotorerna uppgraderas och kommer att ta betydligt mindre plats ombord på båten, tillverkaren Saab Kockums har nämligen förfinat tekniken för motorerna.

– En dykarluss byggs också in på ubåtarna som halvtidsmoderniseras nu. Flera av de system som tillförs är likadana som de som A26 kommer att ha eftersom man har upphandlat dessa system samtidigt. Jag har en besättning som redan har påbörjat utbildningen på de nya systemen. Så detta är ett stort steg på vägen till A26, säger Mats Agnéus.

”Vi har gått från att vara nedläggningshotade till att bli efterfrågade igen”

Klarar ni av att lösa er uppgift med två ubåtar?

– Våra chefer är medvetna om att det blir en anpassning med två ubåtar. Vi kan inte göra tillräckligt. Med de uppgifter vi har uttalt sett är det för lite med fyra ubåtar. Och

om vi får ett haveri är systemet skört. Men jag har en god dialog med marintaktisk chef och marinchefen och de är väl medvetna om situationen. För att lösa uppgiften perfekt så skulle jag vilja ha sex-sju ubåtar. Nu har vi två. Vi har uppgifter för de två ubåtarna hela tiden. Vi får lösa uppgiften så gott vi kan med det vi har. Men det är ett sårbart system, säger han.

Är det någon förmåga som har blivit lidande på grund av att ni bara har två ubåtar?

– Det skulle jag inte säga. Det är snarare så att det tar längre tid att hålla fyra besättningar övade jämfört med om de hade haft varsin båt. Men vi har inte tappat i förmåga. Sedan är det klart att systemet blir sårbart. Det räcker att en motor eller något skulle gå sönder så tas det från övningstiden. Men som tur är har vi klarat oss från det, säger han.

Vilka är fördelarna med att ha flera besättningar på en och samma båt?

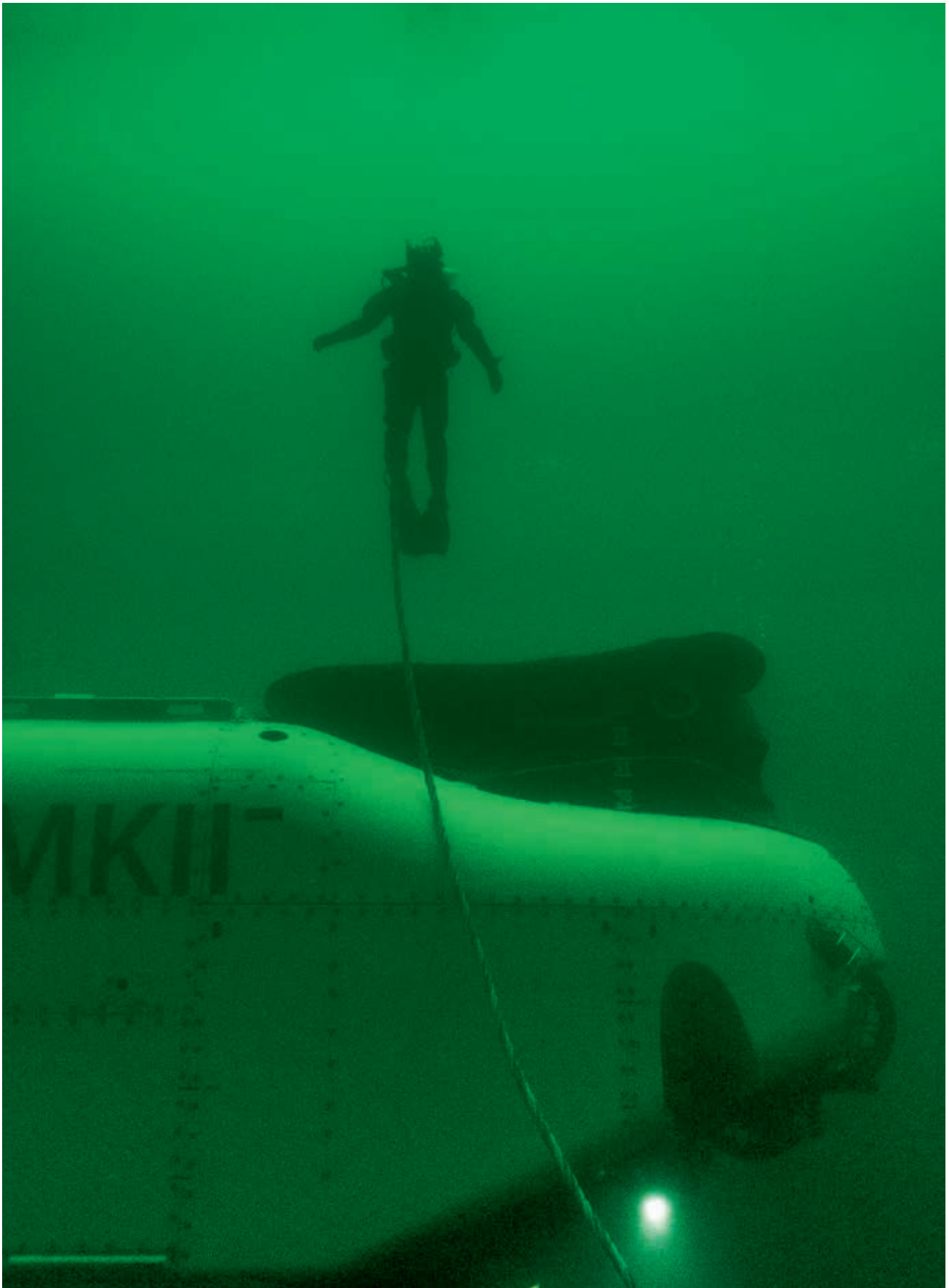
– Det är en nödvändighet. Och en nödvändig väg att fortsätta gå mot. Även om vi har fler båtar så kan vi utnyttja dem mer om besättningarna kan växla.

UPPDATERINGEN AV UBÅTARNA beställdes av regeringen 2015, samtidigt som de två nya ubåtarna. Den första uppgraderade ubåten kommer tillbaka till flottiljen i december i år, nästa i december 2019. Provturer påbörjas i sommar. Modifieringen av ubåtarna innebär att de kommer att få en levnadslängd fram till ungefär 2025.

– Ubåtsflottiljen har fått mycket pengar till materieförnyelse de senaste åren. Dels beställningen av de två nya ubåtarna, men ▶

Flottiljchefen Mats Agnéus

också beställningen av ett nytt lätt torpedsystem. Så det är många miljarder nedgrävda här hos oss. Vi har gått från att vara nedläggningshotade till att bli efterfrågade igen, säger han.

Efter två decenniers uppehåll har ubåtsjakt åter blivit en prioriterad förmåga i det nationella försvaret. Och här kan ubåtsflottiljen bidra. Framst med spaning mot främmande undervattensverksamhet, men också som målresurs för övrig ubåtsjaktförmåga i Försvarsmakten.

FÖR MAJORITETEN AV det svenska folket kom ubåtskränkningen i Stockholms skärgård hösten 2014 som en överraskning.

Även inom politiken hade frågan om ubåtsförmågan blivit bortprioriterad. Vissa ansåg att ubåtarna var en kvarleva från invasionsförsvaret. Man bedömde inte att det fanns något militärt hot i vårt närområde längre och på hemmaplan tog den strategiska timeouten vid.

Invasionsförsvaret avvecklades i och med försvarsbeslutet år 2000. Sverige skulle istället ha ett insatsförsvar med fokus på internationella uppdrag. Ubåtsvapnet var en i raden av förmågor som genomgick ett stälbad när nedmontering och avveckling tog vid.

Försvarsbeslutet 2004 innebar ytterligare en spik i kistan för det svenska ubåtsvapnet. Ubåtsverksamheten på Berga flyttade då till Karlskrona, vilket ledde till stora personalavhopp. Flottiljen kämpade för sitt existensberättigande i det nya försvaret.

Men sedan vände det.

Omvärldssituationen i vårt närområde försämrades i och med Rysslands olagliga annektering av Krim och krigen i Georgien och Ukraina. Under flera år har Rysslands militära aktivitet i Östersjön bara ökat.

Det nya kalla krigets vindar gav vind i seglen och försvarsbeslutet 2015 blev en vändpunkt. Beslut om att investera i en ny ubåtsgeneration fattades slutligen, efter att affären legat på is ett par år. Ambitionen med beställningen var att säkerställa svensk ubåtsförmåga bortom 2030.

”Undervattensförmågan är en central del av det svenska försvaret och ett väsentligt säkerhetsintresse”, sa försvarsminister Peter Hultqvist när beställningen offentliggjordes.

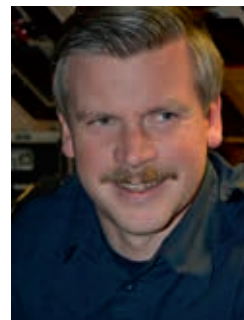
Från djupdykning till att åter vara på väg uppåt alltså. För första gången på 25 år kommer två nya ubåtar att levereras till Försvarsmakten.

2016 föreslog politikerna i Försvarsberedningen dessutom att antalet ubåtar ska ökas från dagens fyra till fem, men pengar saknas dock fortfarande för den femte ubåten.

Den försämrade situationen i Östersjöområdet, vad har det inneburit för er verksamhet?

– För vårt system har det egentligen inte inneburit någonting. Det är snarare så att det är vi som har uppmärksammat den. Vi har gjort samma saker hela tiden. Men det är ett allt större intresse i södra Östersjön. Både från oberoende länder och länder i Nato. Och från Ryssland. Vi inhämtar underrättelser med de resurser vi har, säger flottiljchefen Mats Agnéus och tillägger:

– Vi har däremot haft en resa vad gäller hur många internatio-

Sekonden Viktor

nella övningar vi är med i. Nu är det en tillbakagång till förmån för nationella uppgifter. Jämfört med för tio år sedan så är vi mer på hemmaplan i dag. Och vi har inte heller varit iväg på några internationella uppdrag på ett par år.

Och det har att göra med omvärldsläget antar jag?

– Det kan man tänka sig, ja. Kombinationen med läget i Östersjön och de ubåtar vi har gör att vi prioriterar vår verksamhet.

ETT STENKAST FRÅN stabsbyggnaden ligger den ena av de två operativa ubåtarna, HMS Halland, till kaj. Det svarta skrovet glänser i solen och speglas i det mörka vattnet, som är alldeles stilla denna januaridag – ovanligt för att vara Karlskrona.

Vanligtvis när Officerstidningen gör förbandsbesök brukar vi försöka vara med under den dagliga verksamheten, detta för att på bästa sätt skildra arbetet vid förbandet.

Men besöket vid Första ubåtsflottiljen är annorlunda. Det främsta skälet är förstås den omfattande sekretess som omgärdar verksamheten. Det är därför inte möjligt för oss att få följa besättningsens operativa arbete till sjöss. Och inte heller ta med en egen fotograf ombord.

Men på HMS Halland träffar vi i alla fall sonarofficeren Max. Han tar sig vant ned för lejdaren som löper från ubåtstornet vidare ned genom luckan och in i skrovet. Han är en av de totalt 30–35 personerna som ingår i besättningen.

Ubåtarna i Gotlandsklassen var de första konventionella ubåtarna som konstruerades från grunden med ett maskineri som inte behöver gå upp till ytan för att hämta luft. Detta tack vare Stirling-motorerna, som drivs ljudlöst på flytande syre. Det luftberoende

maskineriet, med en tysthetsgrad i världsklass, gör att ubåtarna är svåra att upptäcka och har lång uthållighet i undervattensläge.

Förutom att ubåten, 60 meter lång och 6 meter bred, rör sig tyst under vattnet så gäller det att besättningen inte väsnas allt för mycket ombord, förklarar Max. Ljud och vibrationer av alla dess slag får inte fångas upp av motståndarens system.

– Man blev varse snabbt när man kom ombord att man stängde genomgångsluckan mellan för- och akterskeppet för hårt. Vi vill inte låta utåt, så det gäller att tänka på hur man betar sig och inte ge ifrån sig för mycket ljud. Det är noga med att stänga dörrar och skåp tyst. Det är något som jag gör även hemma numera, säger Max med ett skratt.

BESÄTTNINGEN RÖR SIG smidigt och tyst i de trånga utrymmena. Max och kollegan Viktor, som är sekond ombord, pratar om ett sjätte sinne. Hur de numera automatiskt, utan att tänka på det, flyttar på sig när någon kollega vill förbi.

– Vi blir väldigt samspelta. Man märker när det kommer en gäst, då blir det trafikstockning ombord direkt, säger Viktor med ett skratt.

Besättningsens enda gemensamma utrymme ombord är mässen, med tolv sittplatser. Här serveras måltider fyra gånger per dygn när båten är till sjöss. Personalen äter i omgångar för att alla ska få plats.

– Maten är en av höjdpunkterna ombord. Det är viktigt att vi får bra mat. Måltiderna ger oss också perspektiv om vilken tid på dygnet det är, säger Max.

Det finns väldigt få, för att inte säga inga, onödiga ytor ombord. Besättningen går omlott, på flera sätt. Även våningssängarna i de små hytterna delas och personalen sover i skift.

En träningscykel står inklämd mellan maskinerna i maskinrummet. Sonarofficeren Max berättar att han brukar försöka göra Brak om mornarna. I övrigt är det svårt att få till träning ombord. Tid för friskvård får besättningen istället när de kommer i land igen.

Det är i mässen som det mesta av den lediga tiden tillbringas, när besättningen är lediga och inte sover. En tv-skärm hänger på väggen, ett par olika tv-spel finns här också.

Stämmer det att de värnpliktiga förr i tiden fick se filmen "Das Boot" i utbildningssyfte?

– Den rullar faktiskt fortfarande då och då ombord. Den långa versionen. "Das Boot" rekommenderas fortfarande att ses. Det är en av få ubåtsrullar som faktiskt stämmer överens med verkligheten, säger Viktor.

Ett fåtal steg bort från mässen ligger manöverrummet. Om mässen är ubåtens hjärta så är manöverrummet dess hjärna. Härifrån sköts verksamheten ombord, som navigation och stridsledning. Rummet är fyllt av skärmar av allehanda slag. I mitten står periskopet. Det har en systemkamera monterad på sig, så att besättningen snabbt ska kunna dokumentera intressanta saker som dyker upp i periskopet.

Är det svårt att verka i Östersjön?

– Navigatoriskt ställer det höga krav, särskilt inomskärs. Stockholms skärgård är ett knaggligt landskap. Navigationen påverkas av hur trångt det är på bredden och djupet. Och om man ska lösa en uppgift och vara dold, då blir det extra utmanande om botten är väldigt ojämn, säger Viktor.

SONARSYSTEMEN ÄR UBÅTENS ÖRON. Alla fartyg skickar ut ljud, även ubåtar. Sensorerna finns på ubåtens skrov och fångar upp ljud från omgivande fartyg och tillsammans med annan avancerad utrustning ger det en lägesbild om vad som sker, både över och under havsytan.

Informationen från periskop, radar och signalspaning läggs samman med ljudet som ubåtens sonarer fångar upp. Framför analyskärmarna sitter sedan sonaroperatörerna med sina hörlurar, söker av vattendjupen och rapporterar in allt de hör runt ubåten.

Ljudet rör sig olika beroende på temperaturen i vattnet, även saker som djup, skiktning, salthalt och vädret på ytan påverkar hur långt ljudvågorna färdas. De hydroakustiska förhållandena i Östersjön är komplexa, förklarar sonarofficeren Max.

– Det krävs lång och gedigen erfarenhet för att bli en duktig sonaroperatör och att kunna avgöra vilka fartyg det är, hur snabbt de går och vart de är på väg, säger han.

I de datoriserade ljudbiblioteken lagras sedan de akustiska inspelningarna från fartygen i området, såväl civila som militära. Informationen går sedan vidare till bland annat Must, Militära underrättelsetjänsten, och Marinens undervattenssensoranalyscentral, Musac, för fortsatta analyser.

PERSONALFÖRSÖRJNINGEN PÅ FLOTTILJEN är ett huvudbry, ett problem som de delar med flera andra förband. Förutom att personalförsörja flottiljens fartyg ska de också fylla luckor på skolor, Försvarets materielverk och på Högkvarteret. De kommande åren väntar dessutom stora pensionsavgångar, precis som i övriga Försvarmakten.

– Vi måste säkra långsiktigt ubåtskompetens och det tar många år att bli en duktig ubåtsman. Folk med ubåtskompetens saknas överlag i Försvarmakten, men vi gör allt vi kan för att rekrytera.

Sonaroperatören analyserar och klassificerar ljud som sonarsystemet fångar upp.

Men vi har svårt med rekryteringen till utbildningarna mot specialistofficer. I dag fyller vi inte antalet skolplatser som finns avdelade för oss, säger Mats Agnéus och tillägger:

– Det måste vi komma tillrätta med för att få systemet att fungera på sikt. Framförallt gäller det vapen- och systemteknik. Där konkurrerar vi med samhället utanför med bättre löner. Många går till FMV och Saab Kockums eller andra delar av industrin.

DET FINNS DOCK ljuspunkter: personalavhoppet vid flytten från Berga till Karlskrona är inte längre kännbara och GSS-rekryteringen går bra.

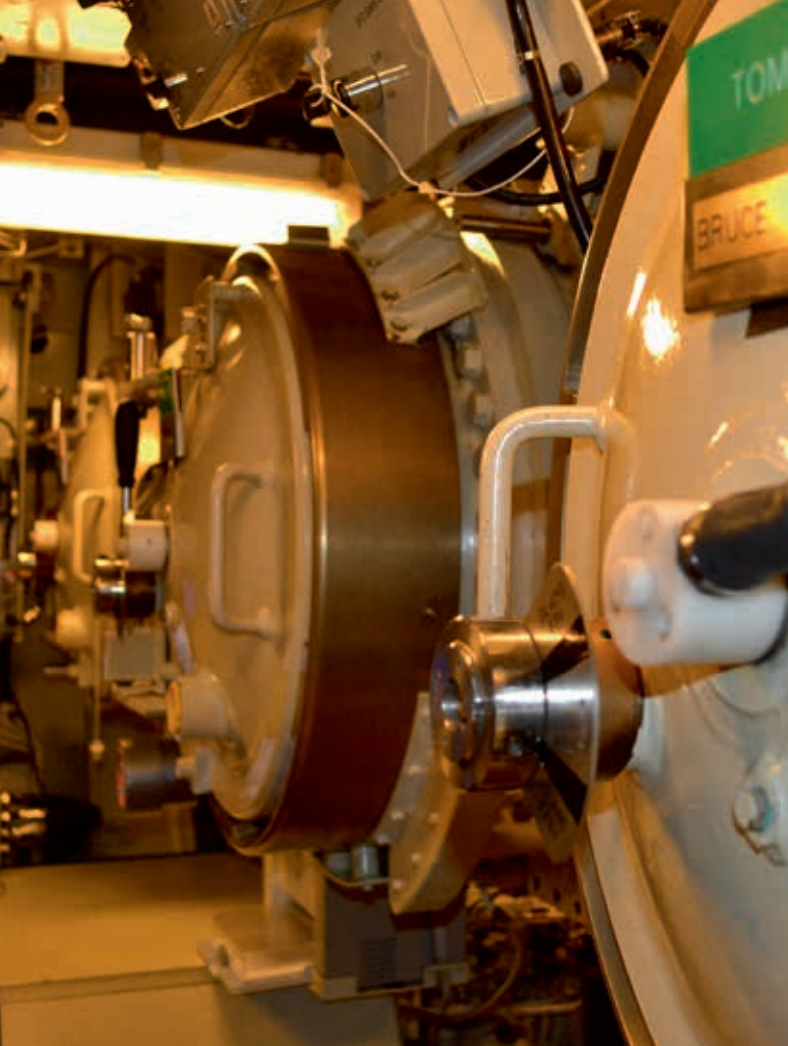
– Vi har 180 yrkesofficerare och 90 sjömän. Totalt har vi 300 kontinuerligt anställda. Om vi jämför med ett brigadförband så är vi ett stående förband. Vi blir inte jättemycket större när vi mobiliserar. Vi är de besättningar vi är. Finns ingen del av oss som står och väntar på att kriget kommer, utan vi tjänstgör och används varje dag, säger Mats Agnéus.

Han berättar att flottiljen siktar mot en femte operativ besättning 2019.

– Vi har fyra besättningar men vill gå mot en femte. Vi kommer inte riktigt nå dit, men vi kommer i alla fall ha grunderna nästa år är min bedömning.

Är du nöjd med nuvarande materielläge?

– Det finns alltid diskussioner. Jämfört med övriga marinen och Försvarmakten i helhet så har vi ett gott läge. Vi får nya ubåtar och ett nytt signalspaningsfartyg ska levereras 2020.

FAKTA: Första ubåtsflottiljen

HMS Belos

Ubåtsräddningsfartyget HMS Belos är Försvarens största fartyg. Hon är 105 meter lång och deplaceras mer än 6000 ton. Belos utgör tillsammans med undervattensfarkosten URF det svenska ubåtsräddningssystemet. De vardagliga sysslorna består av dykeri, ubåtsräddning och bärgning. Ombord på Belos finns tryckkammare och helikopterplatta. Försvarens samarbete med en rad andra länder när det kommer till ubåtsräddning. Förutom ubåtsräddningsuppdrag kan Belos även användas till logistikförsörjning till sjöss.

HMS Orion

Signalspaningsfartyget HMS Orion är en av de viktigaste komponenterna i Försvarens underrättelseinhämtning till havs. Hon bemannas av Första ubåtsflottiljen och genomför underrättelseinhämtning och havsövervakning i främst Östersjön och dess närområden. Ombord på fartyget sker arbetet i samverkan med personal från Försvarets radioanstalt, FRA. Orion bemannas av två besättningar som går i skift om två veckors perioder. Syftet är att fartyget ska vara till sjöss så mycket som möjligt. Hon är också det fartyg som har mest gångtid i Försvarens med 200 sjödygn per år. Besättningen ombord har kompetens inom bland annat undervattensstrid, ytstrid och signalspaning. Ett nytt signalspaningsfartyg är beställt och beräknas levereras våren 2020.

STE

Sjötransportenheten, STE, är Försvarens specialförbandsystem. Enheten är organiserad inom Första ubåtsflottiljen men när de används leds de av chefen för specialförbandsledningen. Enhetens huvuduppgift är – förutom att stödja specialförbanden med snabb taktisk förflyttning i båt – att bistå med understödjande eld och evakuering av skadade.

Källa: Första ubåtsflottiljen.

Men HMS Belos går också mot en ”end of life”. Så även framöver har vi tunga materielsystem som måste omsättas. Men vi är hyggligt tillgodosedda skulle jag säga, säger han.

Två A26:or och två ubåtar av Gotlandsklass. Kommer det vara tillräckligt för Sveriges behov av ubåtsförmåga?

– (Skratt) Det är klart att för trettio år sedan så hade vi tolv ubåtar. Är dagens ubåtar så pass mycket mer effektiva så att fyra kan göra samma jobb som tolv? Nej, förmodligen inte. Som chef för ubåtsflottiljen kan jag förstås tycka att det vore bra med fler ubåtar för att lösa uppgifterna. Men det är inte en fråga för mig utan för den politiska ledningen och hur mycket resurser de vill lägga. Om de bestämmer sig för att öka så är det min uppgift att utbilda besättningar och det ska jag gladeligen göra.

Förs det diskussioner om fler ubåtar?

– Det förs diskussioner om den femte ubåten. Det finns inte ekonomi eller plan för att HMS Halland ska halvtidsmoderniseras. Att göra det kan man tänka sig är en lågt hängande frukt. Och att beställa en till A26. Eller ännu fler om omvärldsläget kräver det. Men det ligger utanför mig som sagt. Min uppgift är att operera de ubåtar som jag får till mig, och utbilda besättningar därefter.

Om vi får fler än fyra ubåtar, hur ser du på att placera en eller flera på Berga?

– Vi kan redan ha ubåtar där i dag. De kan förtöja på både

Berga och Muskö. Problemet är egentligen själva systemet runt omkring, i såna fall krävs det en underhållsgrupp till och det har vi inte analyserat. Det är ett väldigt resurskrävande system att ha. Dyktanken och annat infrastrukturmässigt finns här i Karlskrona. Men det är inte heller mitt beslut. Det skulle dock krävas tillskott och resurser om vi ska finnas stående på Berga, säger Mats Agnéus.

BÄVERN, LAXEN OCH HÄLSINGLAND. Genom åren har svenska ubåtar hetat både djur, fisk- och landskapsnamn. Närmaste tiden framåt kommer för Mats Agnéus del att innehålla en hel del eftertanke på just ubåtsnamn. Nästa generations ubåtar ska nämligen namnges här framöver.

– De är inte namngivna än men jag har fått i uppdrag av marinchefen att ta fram förslag på namn. I slutet av februari ska vi ha seminarium där också fler parter ska få föreslå namn, ubåtsklubborna bland annat. I dag heter ubåtarna landskapsnamn, tidigare var det jagarnamn men när ubåtar blev det mest slagkraftiga vapensystemet ändrades det. Det ska bli spännande att få föreslå namn, sen ska det fastställas med hovet. Nu benämner vi dem som nästa generations ubåt, eller A26.

Kan du avslöja vad det lutar åt för kategori av namn?

– Nej, det kan jag inte, säger han med ett skratt.

Fotnot. Av säkerhetsskäl använder vi enbart förnamn på besättningsmedlemmarna.

Bygg framtid med oss!

Sh bygg grundades 1923 och är fortfarande ett privatägt familjeföretag. Hos oss finns en verksamhetsbredd som spänner över allt från bygg och anläggning till sten, asfalt, trädgård, byggservice och nybyggnad. Kort sagt; vi bygger din framtid och därför söker vi nya medarbetare.

www.shbygg.se

FÖRSVARSMAKTEN SÖKER FÖRSVARSAATTACHÉ

Försvarsattachéen ska ha kunskaper om landets/ländernas försvarsmaksstrukturer, deras politiska relationer, deras förtjänster och begränsningar, upphandling av försvarsmateriel samt deras försvarsindustri. Detta sker företrädesvis genom att etablera ett allsidigt kontaktnät med företrädare för respektive försvarsministerier, försvarsmakter och försvarsindustrier på olika nivåer. Inom ramen för detta ska attachéen kunna planera för och biträda vid officiella besök och andra officiella arrangemang.

Det är också viktigt för Försvarsattachéen att skapa och vidmakthålla ett kontaktnät med motsvarande svenska myndigheter, främst Regeringskansliet, Försvarsdepartementet, Utrikesdepartementet, FMV, Försvarsmakten och Försvarsindustrin. Försvarsattachéen ska stödja representanter för ovan nämnda myndigheter i deras relation med värdlandet.

Försvarsattachéen är en del av ambassaden och arbetar nära ambassadens övriga personal. Försvarsattachéen ska ha en nära dialog och samarbete med beskickningschefen och följa dennes anvisningar i frågor med politisk dimension. Beskickningschefen ska alltid hållas orienterad om försvarsattachéens verksamhet.

Anställning

Närmaste chef är C MUST UNDK. Befattningen är tidsbegränsad under tre år. Utbildning äger rum under våren 2018. Under tjänstgöringen tillämpas URA avtal. Stor vikt kommer att läggas vid personliga egenskaper och lämplighet.

Lediga befattningar 2018-08-01

Resident OF4

- Etiopien

Ansökningsförfarande

Ansökan sker via ReachMee via FM Hemsida och lediga befattningar. Sista ansökningsdag är 2018-02-16

Information

Information om befattningen lämnas av övlt Bertil Dahlrot 08-788 80 15 alt bertil.dahlrot@mil.se. Information om rekryteringsprocessen lämnas av Agnetha Holmberg Steen, 08-788 79 53 alt agnetha.holmberg-steen@mil.se.

www.forsvarsmakten.se

FÖRSVARSMAKTEN

FOLK & FÖRSVARSS RIKSKONFERENS

Den 12-14 januari var det dags för Folk och Försvars årliga rikskonferens i Sälen. Under tre intensiva dagar samlades militärer, politiker, journalister och representanter för myndigheter, näringsliv och fackliga organisationer för att diskutera och debattera Sveriges säkerhetspolitik, försvar och krisberedskap.

Vad behöver vi för att bygga ett totalförsvar, hur skyddar vi demokratin och vad formar Sveriges säkerhet? Och hur bör hotbilden mot Sverige egentligen formuleras? Dessa var de övergripande frågor som fick mest fokus på årets rikskonferens.

En nyhet var också att regeringen meddelade att de ska inträffa en myndighet för psykologiskt försvar. *”Ett modernt totalförsvar måste kunna freda sig mot yttre påverkan mot det demokratiska sambället”*, sa statsminister Stefan Löfven (S) i sitt tal i Sälen.

DET FÖRSÄMRADE SÄKERHETSPOLITISKA läget och hoten mot Sverige kom till stor del att dominera konferensen. Det handlade såväl om riskerna för cyberangrepp, psykologiska påverkansoperationer och terrorattacker, som risken för att Sverige ska hamna i en väpnad konflikt. Och just på den sista punkten har tonen skärpts.

Strax före jul presenterade Försvarsberedningen sin senaste rapport. I den skriver de att ett ”väpnat angrepp mot Sverige kan inte uteslutas”. Det var också budskapet från beredningens ordförande Björn von Sydow (S) när han intog scenen på konferensens första dag för att presentera innehållet i rapporten.

”Det kan inte heller uteslutas att militära maktmedel eller hot om sådana kan komma att användas mot Sverige. Totalförsvaret ska därför utformas och dimensioneras för att kunna möta väpnat angrepp”, sade Björn von Sydow.

Han talade senare i sitt anförande om svårigheten att bedöma sannolikheter för att säkerhetspolitiska händelser ska inträffa – och hänvisade till Tage Danielssons klassiska monolog ”Sannolikhetslära” från 1979 om kärnkraftsolyckan i Harrisburg, USA:

”Jag menar, före Harrisburg så var det ju väldigt osannolikt att det som hände i Harrisburg skulle hända, men så fort det hade hänt rakade ju sannolikheten plötsligt upp till inte mindre än 100 procent så att det nästan blev sant att det hade hänt”.

Budskapet var att ingen kan bedöma riskerna för ett väpnat angrepp mot Sverige. För hur många såg det som sannolikt innan det hänt att Berlinmuren skulle falla 1989, eller att två passagerarplan skulle flyga in i World Trade Center 2011 eller att Ryssland skulle annektera Krim 2014?

Försvarsberedningens formulering går emot den bedömning som regeringen gör. Statsminister Stefan Löfven sa i sitt tal i Sälen att regeringens bedömning fortsatt är att ”ett enskilt angrepp mot Sverige är osannolikt”.

RISKEN FÖR ETT angrepp och hur sannolikheten för ett sådant egentligen ska formuleras kom sedermera också att präglade en stor del av diskussionerna – och mediernas rapportering – under rikskonferensens efterföljande dagar.

Försvarsmaktens tidigare bedömning rörande risken för ett militärt angrepp står sig fortfarande, klargjorde överbefälhavare Micael Bydén när han intog scenen.

”Vi har ett över tiden försämrat säkerhetsläge, men vår bedömning, den kvarstår. Det innebär att sannolikheten för ett väpnat angrepp mot Sverige är låg”, sade han.

ÖB Micael Bydén tog sedan tillfället i akt att varna politikerna för att försvarsförmågan kommer att vika efter 2020 om inte budgetramarna utökas. Ett liknande budskap hade han på samma scen även förra året.

Foto: Henrik Montgomery - TT

TILLSAMMANS

Enligt ÖB finns det inte längre några reserver och marginaler. Han har fått ställa in angelägen verksamhet för att klara målen. Vissa inköp av materiel, övningar och investeringar som inte påverkar krigsförbandens duglighet har skjutits på framtiden. Han skickade med till politikerna att det är ”hög tid” att blicka bortom den nuvarande försvarspolitiska inriktningen.

”Utan nödvändiga ekonomiska tillskott efter 2020 kommer vår operativa förmåga att nedgå”, sade han.

Micael Bydén tog också upp frågan om diskriminering, kränkningar och trakasserier i sitt tal – och var återigen tydlig med att denna typ av beteenden inte hör hemma i Försvarsmakten.

Under hösten avlöste Metookampanjerna varandra och i slutet av november gick över 1 700 kvinnor som är, eller har varit, anställda i Försvarsmakten ut i uppropet #givaktochbitihop mot sexuella trakasserier och kränkningar. ”Försvarsmakten ges samhällets förtroende att fatta de svåraste av beslut och då kan vi aldrig göra avkall på respekten mot varandra. Jag kommer inte att ge mig i denna fråga”, sade han.

NÅGOT SOM KOM upp både en och två gånger i Sälen är förstas den materielutredning om Försvarsmaktens långsiktiga behov som presenteras i slutet av februari.

Den kommer att visa hur mycket som behöver investeras åren efter 2021 för att Sverige inte ska tappa försvarsförmågan. Av flera

försvarsdebattörer kallas utredningen därför ”materielbergsutredningen”, eftersom berget kommer att vara stort.

Ungefär samtidigt är det dags för Försvarsmakten att rapportera och redogöra för hur verksamheten går. Den 22 februari presenterar Försvarsmakten både årsrapporten för 2017 och Perspektivstudien, om Försvarsmaktens långsiktiga utveckling mot 2035. Två veckor senare redovisas budgetunderlaget för 2019–2021.

”Utredningarna kommer visa på brister som får de nivåer som vi pratat om i försvarsanslag fram till nu att se ut som en piss i Mississippi. Den chocken har vi fortfarande framför oss”, som Oscar Jonsson, doktorand vid Försvarshögskolan, uttryckte det i podcasten Podd 72.

JOSEFINE OWETZ

LYSSNINGSTIPS

För den som inte kan få nog av årets rikskonferens rekommenderas Podd 72:s specialavsnitt från Sälen. Varje dag summerade Annika Nordgren Christensen, försvarspolitisk expert, Oscar Jonsson, doktorand vid Försvarshögskolan och Patrik Oksanen, programledare för podcasten och politisk redaktör på Hudiksvalls tidning, sina intryck från konferensen.

Enkät bland några av besökarna vid årets Folk och försvars rikskonferens

1. Vad har varit mest intressant på årets rikskonferens?
2. Saknade du något ämne på programmet?
3. Är rikskonferensen en effektiv och bra form för att diskutera försvars- och säkerhetspolitik? Vad betyder Folk och Försvars rikskonferens skulle du säga?
4. Vilken frågor kommer fortsätta att dominera försvarsdebatten under året?
5. Om du får gissa: vad kommer nästa års tema för rikskonferensen att vara?

ANNA WIESLANDER

Generalsekreterare för Allmänna Försvarsföreningen.

1. Jag uppskattade särskilt att Nato:s generalsekreterare Jens Stoltenberg tog sig tid att komma till konferensen och ge sitt perspektiv på den säkerhetspolitiska utvecklingen i Europa och närområdet.
2. Det fanns ursprungligen ambitioner att täcka det amerikanska perspektivet lite djupare med en amerikansk talare, vilket hade varit intressant.
3. Dynamiken finns i helheten, de flesta diskussioner sker ju vid sidan om scenen, i allt från skidspåren till massmedia. Det är ett unikt forum eftersom det samlar så många olika företrädare. Det är ett viktigt avstamp för att forma de offentliga försvarssamtalen för året som kommer.
4. Den framtida utformningen av det militära försvaret inklusive materiefrågorna, i och med den utredning som snart rapporteras och Försvarsberedningens arbete i frågan. Jag ser fram emot en ökad detaljredovisning från ÖB vad Försvarsmakten behöver för att den operativa förmågan inte ska minska från 2020.
5. Exakt tema överlämnar jag till Folk och Försvars kompetenta kansli att utverka, men något framåtblickande mot nästa försvarsbeslut skulle jag tro.

ANDERS EMANUELSON

Ordförande för SMKRF, Sveriges Militära Kamratföreningars Riksförbund.

1. Försvarsberedningens ordförandes genomgång om rapporten. Våra politikers positiva inställning och ambition avseende EU. Och att alla nu är överens om att utveckla totalförsvaret.
2. Nord- och Sydkoreaproblematiken, togs endast upp marginellt och då i samband med Kina.
3. Ja, det blir ett samlat grepp avseende försvars- och säkerhetspolitiken. Alla aktörer medverkar. Stora möjligheter att skapa nätverk.
4. Vilken ekonomisk nivå som Totalförsvaret/Försvarsmakten kommer att få vid nästa försvarsbeslut, Försvarsmaktens storlek samt personalförsörjning.
5. Ekonomi och numerär. Kinas och Indiens roll i världen.

ANNIKA NORDGREN CHRISTENSEN

Försvarspolitisk expert.

1. Den grundläggande samsyn som råder över hela fältet om hur läget är när det gäller det säkerhetspolitiska läget och behovet av att dimensionera även för krig. Det gäller i mångt och mycket även inrikes säkerhet. Till och med en debatt mellan Jan Björklund (L) och justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S) slutar med att de är överens om allt utom frågan om anonyma vittnen.
2. Teknikutvecklingens betydelse för inriktning och utveckling av det militära försvaret.
3. Ja, det är en fast punkt i det försvarspolitiska Sverige. Utöver att "alla" är under samma tak i flera dygn, sägs budskap till den beslutsfattande nivån i vittnes närvaro, så att de sedan inte kan hävda att de inget visste. Det drar också igång processer på olika håll, eftersom till exempel inte regeringskansliet kan komma tomhänta dit.
4. Pengar. Försvarsmaktens budgetunderlag för 2019 i kombination med Ingemar Wahlbergs "materielbergsutredning" och stundande valrörelse innebär en toxisk mix för alla som hoppas på att lugnet ska lägras i och med ovan beskrivna samsyn.
5. Bedömt fokus på det kommande försvarsriktningsbeslutet, vi kan ju ha en ny regering att klämma på då, men även hur långt man har kommit på lokal och regional nivå när det gäller totalförsvarsplaneringen.

OSCAR JONSSON

Doktorand vid King's College i London och verksam vid Försvarshögskolan.

1. Det nya fokuset på total- och civilförsvarsfrågorna som tidigare mest nämnts lite pliktskyldigt.
2. Jag saknade diskussioner om den strategiska idén för vårt försvar och hur våra förmågor kan stötta en sådan, snarare än ett fokus på plattformar.
3. Verkligen, det är ett av få tillfällen då hela sfären – myndigheter, politiker, media och experter – samlas för dessa frågor.
4. Plattformbingo. Jag fruktar att de politiska företrädarna kommer att buda över varandra i alltför detaljstyrda projekt.
5. Hur snabbt Försvarsmakten kan växa. Materielutredningen kommer att visa på enorma summor i underskott och politiken kommer börja åtgärda dem, och frågan blir hur och hur snabbt vi kan komma dit.

PETER THOMSSON

Ordförande för Svenska Flottans Reservofficersförbund.

1. Det för mig mest anmärkningsvärda var den breda samstämmighet som rådde mellan delegaterna i Försvarsberedningen. Kontrasten blev därmed extra stark mot de blandade budskapen från regeringen.
2. Förra året lades mer tid på försörjningsfrågor, som därefter berörts av Försvarsberedningen. Ändå berördes försörjning inte i större utsträckning.
3. Absolut. En av de viktigaste poängerna för mig är de oväntade mötena. Dessutom verkar det uppskattat även bland de mer namnkunniga deltagarna att träffa engagerade gräsrotter.
4. Att två decennier av underfinansiering nu fått kostsamma konsekvenser när många system samtidigt måste bytas, vilket blir än dyrare när de folkvalda vill se organisationen tillväxa. ÖB har återkommande påkallat långsiktiga beslut redan i innevarande period för att brygga över in i nästa försvarsbeslutsperiod.
5. Vid den tiden står vi efter ett riksdagsval men tre månader från Försvarsberedningens slutrapport. Jag tror att det oavsett valutgång blir en fråga om militär förmåga.

MARCELA SYLVANDER

Informationsdirektör på Försvarsmakten.

1. Det var två programpunkter som jag särskilt fastnade för. Den ena var det säkerhetspolitiska nedslaget i Asien, Mellanöstern och Arktis. Otroligt viktigt att vi höjer medvetenheten om de bakomliggande faktorerna som styr det globala säkerhetsläget. Den andra punkten var egentligen hela blocket kring radikalisering och hur vi ska skydda demokratin.
2. Stort fokus lades på totalförsvaret och inom ramen för det skulle jag önska att det lämnades plats åt näringslivets roll och, inte minst, erfarenheter och funderingar. Den privata sektorn måste involveras redan från början.
3. Ja. Rikskonferensen är, liksom, Almedalen, tämligen unik. Det finns en demokratisk styrka i det som vi bör värda och en enorm kunskapsbank som vi alla måste hjälpa till att sprida bortom de "redan frälsta".
4. Förutom omvärldsläget, så kommer förmågetillväxten och de till denna kopplade resurserna att vara i fokus. Jag hoppas att debatten också i större utsträckning kommer att handla om vilket typ av försvar vi behöver och vill ha på sikt.
5. Totalförsvarsfrågan kommer vara kvar och då förhoppningsvis med fler konkreta exempel på utökade samarbeten och framsteg.

THERESE ÅKERSTEDT

Chefredaktör för Tidningen Hemvärnet.

1. Att man tagit ett helhetsperspektiv på det nationella försvaret genom satsningen på totalförsvaret och lyft vikten av försvarsvilja och det psykologiska försvaret genom en ny myndighet.
2. Det militära försvaret behöver diskuteras mer eftersom det finns flera vägval. Man måste tänka längre än nästa inriktningsperiod eftersom militär förmåga tar betydligt längre tid att bygga upp.
3. Försvars- och säkerhetspolitik är ett komplext ämne som behöver diskuteras hos fler myndigheter och politiker, och hos journalister. Rikskonferensen är ett bra sätt att uppmärksamma frågorna.
4. Överbefälhavaren har redan uppmärksammat behovet av ekonomiska tillskott, att vänta till nästa försvarsbeslut kommer få negativa konsekvenser och jag tror att det kommer att debatteras. Stora personalavgångar på bland annat officerare och problem med rekrytering är dock det största hotet, jag tror dock inte att det får den uppmärksamhet det förtjänar.
5. Jag tror att det bredare säkerhetsperspektivet kommer fortsätta att dominera och framförallt om att stärka rättsstaten och skydda demokratiska rättigheter.

SVERKER GÖRANSON

Ordförande för Sveriges Veteränerförbund.

1. En bred samsyn avseende omvärldsläge och behovet av att snarast återskapa ett nytt totalt försvar. Tillsammans med en stark uppfattning om att satsningen på militär förmåga måste fortsätta.
2. Årets program var bra, möjligen ibland för lite tid för frågor till viktiga talare. Nästa år behöver borra djupare i frågor kring hur mycket militär förmåga som krävs för att skapa trovärdighet, hur ska vi hantera cyber och hur skapa robusthet i samhället?
3. En utmärkt form, om de viktiga personerna kommer vilket de gör av tradition.
4. En period kommer att handla om delningen inom regeringen kring hotbeskrivningen som i all logik bör följa den breda analys som försvarsberedningen givit, det vill säga att ett angrepp kan inte uteslutas. Efter det kommer mycket att handla om det nya totalförsvaret och vad som krävs för ett trovärdigt militärt försvar.
5. Till del en förlängning av årets som omsluter fortsatt utveckling av såväl ett nytt totalt försvar. Detta tillsammans med bred diskussion om säkerhet i dagens miljö med allt ifrån kriminalitet, terrorism, informationsoperationer, militära hot och integration.

EWA SKOOG HASLUM

Vicerektor på Försvarshögskolan.

1. Självfallet tycker jag att det breda utbudet av föredrag och samtal där totalförsvaret stod i fokus varit särskilt intressant, men för mig som deltog för första gången på plats (endast följt via webben förut) så var jag också väldigt nöjd med möjligheten att träffa och samtala med flera olika företrädare för myndigheter och organisationer.
2. Egentligen inte, även om jag ibland tycker att frågor från publiken inte riktigt hängs med.
3. Den har ju ett väldigt stort medialt fokus, särskilt då det är valår. Bred publik, såväl på plats som via webben gör att frågorna når många. Jag anser att rikskonferensen verkligen fyller sitt syfte och lyckas bra med att samla deltagare från olika intressanta delar ur samhället.
4. Försörjning absolut! Men även hur olika myndigheter och företag ska kunna fungera och samarbeta vid kris/krig borde vara ett aktuellt ämne att bita tag i.
5. Möjligen hur den nya regeringen nu ska göra verkstad av sina vallöften, försvarsberedningens kommande rapport samt vad försvarsbeslutet 2020 bör innehålla. Och såklart cyber.

PATRIK OKSANEN

Politisk redaktör på Hudiksvalls Tidning.

1. Det går inte att komma ifrån att det mest intressanta och anmärkningsvärda hände utanför all planering. Jag tänker förstas på den spricka som Stefan Löfvens felsägning blottade när utrikesminister Margot Wallström trampade vidare och kallade Försvarsberedningen för "den där gruppen". Bråket om formuleringar är inte bra för svensk säkerhetspolitik eller för medborgarnas förtroende kring vad som gäller.
2. Det jag kan sakna är en punkt i programmet där publiken kan dela upp sig för att kunna gå djupare i ämnen man är intresserade av.
3. Rikskonferensen fyller funktionen att du får en rad aktörer som normalt kanske inte annars träffas och samlar dessa på liten yta med god möjlighet till interaktion. Tillsammans med att det för allmänheten blir en fokuspunkt på säkerhetsfrågorna i medierna.
4. Två huvudsakliga frågor kommer att återkomma; försvarets behov av pengar för att bibehålla försvarsförmågan och sedan helst öka den samt Sveriges relation till Nato.
5. Med tanke på att vi lever i internationell orostid så kan allt hända under 2018. Om jag får önska handlar 2019 om "vägen till 2% av BNP" och "så fyller vi försvaret med innehåll".

Löneavtal klart mellan Officersförbundet och Försvarsmakten

Den 23 januari undertecknades ett nytt löneavtal mellan Officersförbundet och Försvarsmakten. Avtalet ger en höjning av lägstalön för GSS till 19 000 kronor och för officerare (YO/RO) etappvis till 25 000 kronor. Samtidigt finns det 6,5 procent att fördela som löneökningar bland Officersförbundets medlemmar under treårsperioden.

Efter segslitna och stundtals tröga förhandlingar har Officersförbundet nu alltså tecknat kollektivavtal inom ramen för RALS 2017–2020 med Försvarsmakten. Avtalet gäller retroaktivt från och med 1 oktober 2017. Nu kan officersföreningarna och förbanden slutföra förhandlingarna om de nya individuella lönerna. Den retroaktiva utbetalningen av lön sker någon gång under våren. Exakt när detta kan ske är en administrativ fråga för arbetsgivaren, Försvarsmakten.

Officersförbundets uppfattning är att detta avtal är bästa möjliga för våra medlemmar under rådande förutsättningar. Förbundets position är dock att det generella

löneläget för såväl GSS som officerare är fortsatt alltför lågt för att garantera en tillräcklig attraktionskraft i yrkena och en långsiktigt hållbar personalförsörjning. Försvarsmakten är helt enkelt underfinansierad, vilket återspeglas i de löneutrymmen som varit möjliga att uppnå under avtalsperioden.

Avtalet omfattar att parterna även ska fortsätta den pågående översynen av Försvarsmaktens lönestruktur och förbundet avser att under detta arbete fortsätta driva frågan om behovet av ytterligare lönesatsningar 2018 och 2019.

– Att satsningarna på militär personal inte blir större än vad vi lyckats uppnå i detta avtal borde

FAKTA: Överskådlig genomgång av avtalets innebörd

- Lägstalön för GSS höjs till 19 000 kronor per månad
- Lägstalön för yrkesofficer (OF/SO) och reservofficer höjs till 23 000 kronor per månad år 2017, för att höjas till åtminstone 24 000 kronor 2018 och till åtminstone 25 000 kronor år 2019
- Medel utöver RALS tillförs från Försvarsmakten för att justera löner understigande 23 000 kronor
- Medel tillförs för fortsatt arbete med jämställda löner
- Medel finns för något större löneökningar inom ett antal utpekade kompetensområden
- Det finns därutöver 2,2 procent att fördela som löneökningar bland medlemmarna från 1 oktober 2017
- Lönevisionsutrymmet för hela medlemskollektivet ska vara minst 6,5 procent över treårsperioden, minst 2,0 procent 1 oktober 2018 och minst 2,3 procent 1 oktober 2019.
- Avtalet säger också att lönesättande samtal kan tillämpas om parterna tecknar kollektivavtal om detta på organisationsnivå

skicka tydliga signaler om att Försvarsmaktens anslag är otillräckligt. En översyn av hela lönestrukturen inom försvaret är otroligt viktig. Våra beslutsfattare måste

inse att en god försvarsförmåga börjar och slutar med oss, den militära personalen, säger Lars Fresker.

Nya villkor för Reservofficerares löneutfyllnad

En förändring i villkorsavtalet för Reservofficerare angående löneutfyllnad skrevs i december under av parterna. Med löneutfyllnad menas den ersättning som betalas av befintlig arbetsgivare under den tid reservofficer tjänstgör inom Försvarsmakten.

Enligt de nya villkoren i avtalet betalar arbetsgivaren 20 procent av den fasta lönen under den tid

reservofficeren tjänstgör i Försvarsmakten. Detta under förutsättning att tjänstgöringen genomförs under skärpt eller högsta beredskap, när totalförsvarspliktiga är skyldiga att tjänstgöra eller när reservofficeren tjänstgör enligt avtalad tjänstgöring i reservofficerens tjänstgöringsplan upprättad av Försvarsmakten.

– Viktigt att understryka är att de här villkoren lägger ett stort ansvar hos individen på att kräva av Försvarsmakten att tjänstgö-

ringsplaner faktiskt upprättas. Om så inte skett kan man gå miste om ersättning man har rätt till, säger Susanne Nyberg, Officersförbundets förhandlingschef.

Den nya villkoren gäller retroaktivt från den 7 mars 2017, så möjlighet till löneutfyllnad kan alltså finnas för redan genomförd tjänstgöring. Anledningen till att nya villkor har förhandlats fram på det här området är att tidigare skrivelser angående under vilka

förutsättningar löneutfyllnad skulle utbetalas varit alltför otydliga, något som i praktiken resulterat i att inga sådana har förekommit de senaste åren.

– Nu får vi en ökad tydlighet. Men som sagt, att tjänstgöringen ingår i en upprättad tjänstgöringsplan blir väldigt viktigt för möjligheten att få sin ersättning, avslutar Susanne Nyberg.

MEDLEMSSTATISTIK

Yrkesverksamma, 2/1 2018

Officerare	6975 (-27)
Specialistofficerare	1880 (+11)
Soldater och sjömän	4511 (-4)
Övriga	328 (-54)
Summa	13694

Chefsnätverk – för dig som vill få inspiration och utvecklas

Under våren startar Officersförbundet tillsammans med sex andra Sacoförbund upp chefsnätverk på ett antal orter runt om i Sverige.

Chefsnätverket vänder sig till dig som är chef med personal-, arbetsgivar-, ekonomi- och verksamhetsansvar. Tanken med chefsnätver-

ken är att du som chef ska få ett bollplank, utvecklas och få inspiration i ditt chefskap. Ett flertal förbund inom Saco samordnar chefsnätverken och därmed så finns det stora möjligheter till ett givande utbyte tillsammans med chefer från ett stort antal branscher. Efter uppstarten är det meningen att ni chefer ska fortsätta driva nätverket i

egen regi och därmed bestämma agenda, samtalsämnen, tidpunkter för nästa möte med mera.

Nätverksträffa arrangeras under mars och april i Skövde, Gävle, Göteborg, Stockholm, Karlstad, Malmö och Luleå. För mer information och anmälan, besök vår webbplats, www.officersforbundet.se/chefsnatverk

Stärk din fackliga kompetens – gå en kurs!

Kursutbudet för 2018 är fastlagt och via förbundets hemsida går det nu att anmäla sig. Ett brett kursutbud finns tillgängligt för att stärka dig i din fackliga roll, oavsett om du är styrelseledamot, skyddsombud, ledamot i valberedning eller har en annan facklig funktion. Hela utbudet och formulär för anmälan till kurser hittar du på www.officersforbundet/kurser

Kommande kurser där anmälningstiden snart går ut:

- Kurs för ledamot i OrgE Personalförsörjningsnämnd, 22–23 mars (sista anmälan 16 februari)
- Arbetsmiljörätt för chefer, 12 april (sista anmälan 2 mars)
- Kurs i arbetsmiljö, 17–19 april (sista anmälan 9 mars)
- Förbundskurs 1, 22–25 maj (sista anmälan 13 april)

Förbundet genomför medlemsundersökning

Under våren kommer Officersförbundet att genomföra sin återkommande medlemsundersökning.

Denna gör vi av främst två anledningar. Dels ger den oss ovärderliga insikter om hur ni ser på ert situation och på Försvarmakten i stort, vilket sedan ligger till grund för vårt opinionsbildande arbete de kommande åren – det är ju era frågor vi ska driva gentemot arbetsgivare, beslutsfattare och allmänhet.

Dels undersöker vi hur ni ser på ert förbund. Vad gör vi bra? Vad kan vi förbättra? På detta sätt kan vi utvecklas och bli ett än mer relevant förbund för våra medlemmar. Om ni tillhör den slumpmässigt utvalda skara som får information om medlemsundersökningen skulle vi alltså bli ytterst tacksamma om ni kunde avsätta de 15–20 minuter som går åt till att fylla i vår enkät. Mer information om medlemsundersökningen kommer att skickas ut längre fram under våren.

Förmånstagare till din livförsäkring hos If

Hos If går ersättningen från livförsäkringen till din make/maka/sambo/registrerade partner i första hand, och i andra hand till dina arvingar.

Vill du ha det på något annat sätt behöver du anmäla ett förmånstagarförordnande till If. Detta gäller även om du tidigare haft ett förmånstagarförordnande hos Länsförsäkringar. Blanketten hittar du på if.se/officersforbundet

Uppdatera din kontaktinformation!

För att vi ska kunna nå dig som medlem med rätt information i rätt tid är det viktigt att vi har rätt kontaktuppgifter till dig.

På vår hemsida loggar du enkelt in på dina sidor med hjälp av bankID eller mobil bankID där du kan kontrollera att vår kontaktinformation till dig stämmer. Har du bytt adress, telefonnummer eller e-post – gå in och ändra!

Följ oss i sociala medier

Ett bra sätt att hålla koll på vad som händer inom Officersförbundet är genom sociala medier.

Vi finns på Facebook, Instagram och Twitter. Följ oss för att hänga

med i aktuell information, uppdateringar och kommentarer

från styrelse och kansli. "Officersförbundet" heter vi på Facebook och Instagram, på Twitter hittar du oss som @officersforbund.

OF Ä ÅRSMÖTE

Torsdagen den 22 mars 2018 är det dags för OF Ä årsmöte
på Militärsällskapet, Valhallavägen 104

Program

1. Kl 16.30 Samling för kamratlig samvaro, BIO
2. Kl 17.30 Årsmötesförhandlingar
3. Föredrag: Berndt Grundevik, "Koreahalvön – en dynamisk region"
4. Kl 19.00 (cirka) Gemensam middag
  - förrätt med öl
  - varmrätt med vin
  - kaffe

Pris: 300 kr (subventionerat pris)

ANMÄLAN

Anmäl dig till årsmötet genom att betala in 300 kronor till OF Ä plusgirokonto 60 90 10-4. Senast fredagen den 16 mars ska avgiften vara kassören tillhanda. Glöm inte att notera ditt namn på blanketten. Vid avbokning efter sista anmälningssdag återbetalas inte anmälningssavgiften.

Är du sent ute går det också bra att ringa/mejla till klubbmästaren, Rolf Olsson, mobil 070-517 21 89 e-post: rolf.olsson@bahnhof.se

FÖRSLAG TILL FÖREDRAG- NINGSLISTA VID ÅRSMÖTET 2018-03-22

1. Årsmötets öppnande
2. Val av ordförande, sekreterare och protokolljusterare för årsmötet
3. Årsmötets behöriga utlysande
4. Fastställande av föredragningslistan
5. Styrelsens verksamhetsberättelse
6. Revisorernas berättelse samt beslut om styrelsens ansvarsfrihet
7. Fastställande av medlemsavgift för äldre medlemmar och direktanslutna medlemmar
8. Föredragning av valberedningens förslag
9. Val av föreningens ordförande
10. Val av övriga styrelseledamöter
11. Val av revisorer
12. Val av valberedning samt eventuella övriga val
13. Övriga frågor
14. Årsmötets avslutande

OF Ä medlemsinformation

OF Ä har till ändamål att organisera tidigare aktiva pensionsavgångna medlemmar och för dem bevaka

- pensionsavgångna officerares ställning och inflytande
- främjande av försvarsintressen
- sociala och kulturella frågor i övrigt.

Att bli och att vara medlem

Du som går i pension kan kvarstå som medlem i Officersförbundet, få Officerstidningen, behålla förbunds försäkringarna till 67 års ålder och även byta föreningstillhörighet till OF Ä. Anmäl till Officersförbundets kansli – medlemsregistret (se nedan) om du vill byta till OF Ä. Medlemsavgift i OF Ä är för närvarande tre kronor per månad. Meddela gärna eventuell adressändring direkt till medlemsregistret.

Avslutande av medlemskap

Du som önskar lämna OF Ä och du som är anhörig till en OF Ä-medlem som avlidit anmäler detta till medlemsregistret på Officersförbundets kansli. Det går fortare än den periodiserade uppdateringen från folkbokföringen och onödiga/oönskade utskick av kallelse stoppas snabbare.

Officersförbundets medlemsregister
Postadress: Box 5338,
102 47 Stockholm
Besöksadress: Sturegatan 15
Telefon: 08-440 83 30
OBS telefonstängt onsdagar
och fredagar

VARMT VÄLKOMNA – STYRELSEN FÖR OF Ä

Vi söker dig som vill bidra till en säkrare värld

Vill du vara med och utveckla totalförsvaret? Vi söker dig som vill verka för att öka Sveriges förmåga att hantera stora påfrestningar i samhället genom forskning och utveckling inom områdena ledning, ledningsstödsystem och människa-teknikinteraktion. Vi är en tvärvetenskaplig enhet med forskning som omfattar allt från pilotens gränssnitt i stridsflyg till ledningskoncept för framtida insatser. Gå in på foi.se/jobb och läs om FOI och våra tjänster.

Kista • Linköping • Grindsjön • Umeå

VI FORSKAR FÖR EN SÄKRARE VÄRLD

SMÖRJ- OCH RENGÖRINGSMEDEL

FÖR EXTREMA MILJÖER OCH TEMPERATURER.

Helsyntetiska och skonsamma som stöter bort sand, damm, is och vatten för effektivt och enkelt underhåll. Smörjer effektivt från -67 C° till $+232\text{ C}^\circ$

MIL-COMMS PRODUKTER ANVÄNDS BL.A. AV:

- ✓ Försvars- och flygindustrin
- ✓ Vapenindustrin
- ✓ NATO
- ✓ Andra nationella försvarsstyrkor runt om i världen

För mer information och beställning, vänligen kontakta oss på LEAF supply & services AB
www.leafsupplyab.se | info@leafsupplyab.se | 031- 68 63 50

Debattartikel efter Officersförbundet Förbundsmöte 2017

Demokratins möjligheter och ansvar – om vikten av ett oberoende presidium

Som delegat för Officersföreningen i Enköping deltog jag vid Officersförbundets Förbundsmöte i november 2017. Med denna artikel vill jag skapa debatt kring frågor om tillhörighet, gemenskap och alla medlemmars lika möjligheter i vårt förbund. Frågor jag, i och med ett i mitt tycke felaktigt beslut vid Förbundsmötet, anser vara i riskzonen.

Demokrati kommer från grekiskan och betyder folkstyrelse. Folkstyret i en förening som Officersförbundet utgörs ytterst av vårt Förbundsmöte, vilket hålls vart tredje år och där medlemmarna genom sina lokalt förtroendevalda representanter beslutar hur föreningen ska arbeta under perioden fram till nästa förbundsmöte.

I en demokratisk församling ges alla församlingens medlemmar möjlighet att påverka besluten, beslut som slutligen fastställs genom ett majoritetsval. En majoritet är dock för stunden, när beslutet tas. Nästa dag kan denna majoritet vara inaktuell. Detta ser vi dagligen i olika opinionsundersökningar, där åsikter skiftar ganska frekvent. För att inte skapa kaos i det demokratiska arbetet har vi genom stadgar och ytterst genom grundlagen bestämt att det är vid bestämda tillfällen som majoritetsbeslut kan ändras. Hos Officersförbundet sker detta vid Förbundsmötet.

Representant från vardera stridskraft

Det är viktigt att här påpeka att alla beslut som fattades vid 2017 års förbundsmöte togs korrekt och i enlighet med nuvarande stadgar. Giltigheten i tagna beslut är alltså inte vad jag önskar skapa debatt kring.

Frågan jag vill lyfta handlar om förbundsmötesmotion nr 6.

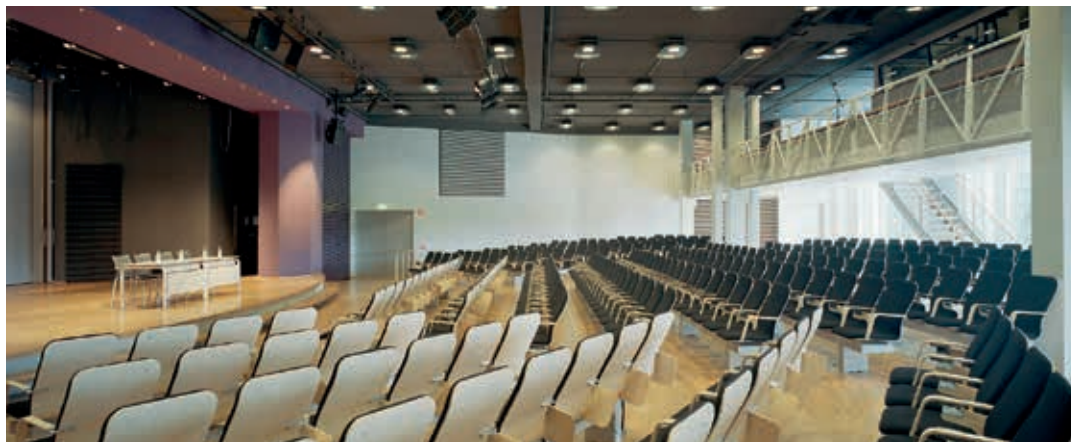

Foto: Scandic

Motionen avhandlade frågan om ett oberoende presidium, alltså om Officersförbundet ska kunna företrädas av ordförande, 1:e och 2:e vice ordförande oavsett stridskraft-tillhörighet. Dagens stadgar stipulerar nämligen att presidiet skall vara sammansatt av representant från Armén, Flygvapnet och Marinen.

Denna motion hade före Förbundsmötet behandlats av förbundsstyrelsen där styrelsen föreslog att den skulle beviljas av Förbundsmötet, det vill säga att presidiet inte längre tvunget skulle vara sammansatt av en representant från vardera stridskraft.

Exkluderar 30 procent

Under förbundsmötet framlades dock ett tilläggsyrkande som föreslog att mötet skulle gå emot motion nr 6 och därmed även emot sittande förbundsstyrelse. Detta helt i linje med de demokratiska rättigheter och möjligheter vi nu har.

En majoritet av delegaterna samt Förbundsmötets organisationsutskott valde att tillstyrka tilläggsyrkandet och detta beslutade även Förbundsmötet dagen efter genom votering. Demokratiskt rätt, inga synpunkter på det. Men – vad är det som nu har beslutats?

Försvarsmakten är i dag helt

gemensam, men med den nya ledningsutredningen så kommer FM att återta indelning med stridskraftsstaber, Armé-, Flyg- och Marinstab samt ett större antal OrgE som lyder direkt under HKV PROD (dagens namn). Dessa OrgE med tillhörande officersföreningar utgör ca 30 procent av FM och motsvarande antal medlemmar i Officersförbundet.

Det som nu av Förbundsmötet beslutats ger alltså vid handen att vi exkluderar cirka 30 procent av medlemmarna från möjligheten att inneha en post som ordförande, 1:e eller 2:e vice ordförande i Officersförbundet. Detta är fortsatt förbehållet medlemmar från föreningar direkt kopplade till någon av de tre traditionella stridskrafterna.

FM-gemensamma förband

Debatten vid Förbundsmötet fördes respektfullt och i god ton, men med argument som exempelvis, ”alla har en bakgrund”, ”vilken uniform du bär, visar tillhörigheten”.

För oss officerare som är lite äldre (själv 52 år med 33 år i FM) så stämmer detta, jag är i grunden arméofficer. Men, runt 50 procent av mina medlemmar i OF Enköping har börjat sin militära bana efter den 1 januari 2007 då LedR

skapades som ett FM-gemensamt förband. Dessa medlemmar har aldrig tillhört någon stridskraft annan än ”Försvarsmaktsgemensamt – oberoende”.

Kan en medlem i min förening eller någon annan förening som inte är kopplade till stridskrafterna (HKV, FMLOG, FMTIS, TrängR, Halmstadsskolorna, Karlberg, FMV osv.) bli vald som ordförande? På vilket mandat? Kan en oberoende medlem tillsättas på någon av de tre presidiebefattningarna? En medlem från OF Enköping ska med dagens stadgar kunna kandidera till presidieplatsen avsatt för marinen? Eller? Som jag ser saken är en stor del av Officersförbundets medlemmar nu direkt berövade en möjlighet att kandidera till vår förbundsstyrelsens högsta poster.

Grunden i ett väl fungerande demokratiskt fackligt förbund som vårt ska vara att de vi väljer till att ytterst företräda oss ska vara de tre mest lämpade, oavsett bakgrund eller tillhörighet. Vi är EN Försvarsmakt och framförallt ETT Officersförbund. Detta beslutades vid kongressen 1995, jag var där även då.

PATRICK ERICZON

Örlogshotellet Stockholms city

Förmånspris för Officersförbundets medlemmar!

Centralt, lugnt läge. Nära med båt, T-bana, buss och spårvagn.

Som för försvarsmaktens och övriga anställda inom försvarsdepartementets verksamhetsområde inkl. medlemmar i hemvärdet, frivilliga försvarsorg. och militära kamratföreningar i SMK, rekryter under utbildning till sjömän och soldater samt aspiranter och kadetter under utbildning till officer. Gäller även för veteran samt nära anhörig – make/maka & barn – till personal tjänstgörande i utlandsstyrkan.

För rumsbokning:
www.orlogshotellet.com
info@orlogshotellet.com
Tel. 08-611 01 13

Stiftelsen

Drottning Victorias Örlogshem

etabl. 1908

VÄLKOMNA ÄVEN INOM T.EX. STATENS RAMAVTAL

Skärmningsteknik

- Avlyssningssäkra mötesrum.
- RÖS, EMP, HPM-rum för datasäkerhet med kontorsmiljö.
- Skärmningsmaterial för egenmontage: Dörrar, fönster, absorber, ferriter, filter, packningar, skärmväv.
- Skärrade lådor/skåp för RÖS, EMP, HPM-skydd
- Nyckelfärdiga dämpade mätthallar.

HELSINGBORG
Box 13060, 250 13 Helsingborg
042-23 50 60

STOCKHOLM
Centralvägen 3, 171 68 Solna
0727-23 50 60

emp-tronic.se, info@emp-tronic.se

Kamratskap som varar

I utlandstjänst skapas unika band. Vi värnar om den **sammanhållning** som tagit form och stöttar dig som **veteran** genom en sund och trygg tillvaro. Kravlöst, socialt och roligt. Precis som **kamratskap** bör vara.

Välkommen som medlem hos oss.
www.sverigesveteranforbund.se

Foto: Kim Svensson

Sverker Göranson - förbundsordförande

OFFICERSFÖRBUNDET

BJUDER IN TILL VÅRENS KURS I

ARBETSMILJÖRÄTT FÖR CHEFER

TIDIGARE KURSER HAR SNABBT BLIVIT FULLTECKNADE – SÅ ANMÄL DIG I TID

Den juridiska och straffrättsliga aspekten av arbetsmiljölagstiftningen är en tydlig fråga för Officersförbundet och våra chefsmedlemmar efter olika händelser ute på förband som lett till åtal för våra medlemmar.

Officersförbundet vill därför erbjuda dig en möjlighet att delta på en kurs i arbetsmiljörätt anpassad för våra chefsmedlemmar i Försvarsmakten och angränsande försvarsmyndigheter. Kursen genomför vi tillsammans med Zober Arbetsmiljö AB. Föreläsare/lärare är Benny Gustafsson och Lotten Loberg.

Kursens målgrupp är du som är förbandschef, krigs- förbandschef, ställföreträdare eller blivande dito eller enhetschef motsv. som har delegerade arbetsmiljöuppgifter eller på annat sätt arbetar med arbetsmiljöfrågor, eller du som är intresserad av att utveckla dig inom arbetsmiljöområdet.

I kursen kommer följande områden att belysas:

- Arbetsmiljöarbete i teori och praktik
- Systematiskt arbetsmiljöarbete
- Arbetstagarens möjlighet och skyldighet att vara delaktig
- Arbetsmiljöansvaret
- Straffrättsligt perspektiv på arbetsmiljö
- Arbetsmiljöverkets roll

Kursen är en endagskurs som genomförs torsdagen den 12 april 2018. Kursen startar klockan 10.00 och pågår till cirka klockan 20.00 på Quality Hotel Winn i

Haninge. Inom ramen för kursen informerar också förbundsordförande Lars Fresker om förbundet och de dagsaktuella frågorna. Kvällen avslutas därefter med enklare samkväm för de som bor kvar.

Officersförbundet står för resa, kost och logi. Om du efter dialog med din arbetsgivare inte får genomföra kursen på arbetstid så ersätter Officersförbundet dig för förlorad arbetsinkomst. Officersförbundet kompenserar dig dock inte för restid eller övriga omkostnader.

Avsikten är att du reser till Stockholm på kursdagens morgon och åker hem morgonen efter kursen.

Du anmäler dig till kursen genom att skicka in namn, personnummer, adress, arbetsplats, befattning, telefon, e-postadress och om du önskar boende eller inte direkt till: carina.viklund@officersforbundet.se senast fredag den 2 mars 2018.

Alternativt loggar du in på och anmäler dig direkt via hemsidan.

Du får bekräftelse samt anvisningar via e-post för de praktiska arrangemangen senast den 19 mars.

OBS! Anmälan är bindande.

Varmt välkommen önskar Officersförbundet

Mikael Boox, Ombudsman med ansvar för bland annat chefsfrågor 08-440 83 37, 070-580 51 06

I nationens tjänst.

För skydd av hemliga och sekretessbelagda uppgifter.

VPN och
brandväggar

Säker krypterad
smartphone

Kryptering av filer
och kataloger

Baserad på svensk säkerhetsteknologi, godkänd på nivån Restricted.

POSTTIDNING B

Avs: Officersförbundet,
Box 5338, 102 47 STOCKHOLM

LAW ENFORCEMENT & MILITARY

SAFE4U

SECURITY OF SWEDEN

DISTINGUISHED BY INNOVATION